

LOVEC

glasilo Lovski zveze Slovenije

Februar 11
1971

TEČAJ ZA LOVSKE ČUVAJE

Lovska zveza Slovenije prireja 3 tedenski tečaj za lovske čuvaje, ki bo v domu RSNZ na Ugarju pri Ribnici na Dolenjskem. Pričetek 8. II. in zaključek 28. II. 1971. Po zaključku tečaja bo preizkus znanja. Udeleženci, ki ga bodo uspešno opravili, prejmejo spričevalo o opravljenem lovskočuvajskem izpitu. Lovske družine lahko preko področnih zvez še prijavijo kandidate, ker je prijavni rok podaljšan do 5. 2. 1971.

Tečajniki naj se javijo v domu na Ugarju 7. 2. ali 8. 2. 1971 do 7.30 ure. Iz Ljubljane redna avtobusna zveza do Ribnice vsake pol ure. Iz Ribnice do Ugarja 2 km.

LOVSKA ZVEZA SLOVENIJE
vzgojno-propagandna komisija

MALI OGLASI

Zgubila se je psička, ostrodl. terierka, na ime Bara, na področju LD Rakitna. Najditelj naj jo odda na France Leban, 61353 Borovnica št. 107.

Prodam čistokrvno rodovniško psičko — špringer španjel — staro 5 mesecev, ugodna cena, Karlo Šrumpf, Log 2, Bistrice pri Rušah, Maribor.

Zgubila se je v okolici Celja psica kratkodlaka istrijanka. Ker je bila šele kupljena, je možno, da se pojavi daleč od Celja. Najditelj naj javi na naslov: Lovska zveza, 63001 Celje, p. p. 119 ali telefon 063-26-56.

Prodam — zaradi odsotnosti — novo rusko bokarico 16 × 16, risanico - mavzerico 7,9 in lepega istrijanca, odličnega goniča in krvoslednika. Rudi Klavžer, Pečice 25, 63257 Podsreda.

Prodam nujno — zaradi svoje bolezni — 2 psa žimavca, eden je dobil večkratni CACIB. Prav tako imam naprodaj vse letnike »Lovca« od leta 1910, vezane. Ciril Pogačar, Prijatljeva 19, 61000 Ljubljana.

Ugodno prodam mavzerico 8 × 57 z novo cevjo in kopitom, brez daljnogleda. — **Kupim** kombinirano lovsko puško z daljnogledom, na kroglo in šibre. Alojz Špiler, Gradnikova 9, 64240 Radovljica.

Prodam nemško kratkodlako ptičarko, dobro aporтерko, poleženo 5. 6. 1967. Je ocenjena — Martin Pavlinič, Hum 2, 62270 Ormož.

Poceni prodam dva nemška kdl. ptičarja, čokoladno rjavega psa in serasto psico, oba stara po 9 mesecev. Sta odličnih staršev. Jože Jelovčan, Cirilova 17 (Orehok), 64000 Kranj.

Prodam nem. kdl. ptičarko, 4 leta staro, prav dobro dresirano. Karel Krapše, Pečke 43, 62321 Makole.

Kupim odlično ohranjeno dvocevko 16/70 × 16/70. Franc Medja, Gorjuše 66, 64264 Bohinjska Bistrica.

Cenjeni lovski tovariši,
kinologi, ribiči, vaši svojci
in prijatelji

vabimo vas na

3. mednarodni lovsko-kinološki ples

v soboto, 27. februarja 1971, s pričetkom ob 20. uri,
v prostorih restavracije hotela »Lev« v Ljubljani.

Pokrovitelj predsednik mestnega sveta ljubljanskega ing. Miha Košak.

Namen prireditve je, da se ob lovskih specialitetah, dobri kapljici in v prijetni družbi med seboj spoznamo in poveselimo.

Igra priznani ansambel »Veseli planšarji«

Na programu tudi: bogat srečolov in kraljica nageljčkov.
Rezervacija in večerja 80 din.

Rezervacije sprejema do 26. februarja šef strežbe vsak dan od 11. do 15. in od 19. do 21. ure v hotelu »Lev«, Ljubljana, Vošnjakova ul. 1, telefon 310-555.

Na svidenje na plesu!

Prireditveni odbor

LOVSKE IN KINOLOŠKE ZVEZE SLOVENIJE

Vljudno vabimo na jubilejni občni zbor našega društva, ki bo v soboto, 27. februarja 1971, ob 10. uri, v Ljubljani, Kidričeva 5 (v dvorani rep. zavoda za socialno zavarovanje).

Pokrovitelj jubilejnega zbora Franjo Bulc, predsednik Kinološke zveze Slovenije

Dnevni red:

Otvoritev.

Ob 50-letnici Društva ljubiteljev ptičarjev (predsednik DLP Vladimir Pleničar).

Pozdrav pokrovitelja, predsednika Kinološke zveze Slovenije.

Pozdravi zastopnikov pasemskih organizacij in gostov.

Odlikovanja.

Upravni odbor
Društva ljubiteljev ptičarjev

Foto R. Čenčič: *Stiska*

Tretja seja upravnega odbora Lovske zveze Slovenije

Po pravilih Lovske zveze Slovenije (LZS) je mandatna doba njenih organov dve leti. Člane v sedanji upravni odbor LZS so delegirale področne zveze in gojitvena lovišča za občni zbor 28. junija 1969. Upravni odbor je tega dne imel svojo prvo sejo, drugo pa 7. marca 1970. Mandat sedanjim organom LZS poteče torej v letu 1971. Na 3. seji se je upravni odbor odločil, da bo občni zbor Lovske zveze Slovenije konec februarja ali v začetku marca 1971.

Tretji seji, ki je bila 12. decembra 1970 v hotelu »Pugled« v Kočevju, so prisostvovali seveda tudi člani izvršnega in nadzornega odbora LZS. Na dnevnem redu je bilo 9 točk. Na poročila izvršnega odbora, komisij, odseka za lovstvo IGLGS, strokovnega sekretariata, izdajateljskega sveta »Lovca« in uprave gojitvenih lovišč LZS se je razvila živahna razprava. V naslednjem navajamo glavno iz omenjenih poročil in zaradi preglednosti k vsaki zadevi takoj tudi dostavljamo bistveno iz razprave.

Izboljšanje lovskogospodarske evidenčne, sestanek o gojitvi gamsov

Gospodarska komisija je pripravila ukrepe za izboljšanje lovskogospodarske evidenčne, saj je bilo v večini lov. družin doslej delo usmerjeno predvsem na številčno zbiranje podatkov o staležu in odstrelu. Odslej bo evidenca o odstrelu male in velike divjadi vsaka na svojem obrazcu in je administrativno delo glede tega prilagojeno strokovni sposobnosti LD, Vsaka lovška družina oz. lovška organizacija, ki upravlja lovišče, bo tudi vodila evidenčno knjigo; obrazci »stalež in odstrel« ter trofejni listi močnejših trofej bodo priloge te knjige. Izboljšana evidenca je namenjena strokovnejšemu in uspešnejšemu gospodarjenju. Obrazec blagajniškega poročila je bil popravljen oziroma izpopolnjen.

Dne 17. okt. 1970 je bilo posvetovanje o gojitvi gamsov. Povod za sklicanje tega sestanka je bila dolgotrajna polemika v »Lovcu«. Na-

men posvetovanja je bil, da bi lovčcem po možnosti posredovali čim enotnejša navodila za gojitev te divjadi. Vendar določena stališča še niso dokončno razčiščena, zato navodil še nismo objavili.

Umetna vzreja fazanov in jerebic v tem lovskem letu ni bila zadovoljiva niti količinsko niti kvalitativno. Eden glavnih vzrokov je bila pozna nesnost in slaba valjivost.

Razprava:

Večina lovskih zvez podpira enoten način lovskogospodarske evidenčne. Blagajniško poročilo je treba izpopolniti in hkrati poenostaviti, da bo razumljivo. Mariborska zveza je formirala komisijo za lovskogospodarske obrazce in naj bi se mnenja obeh komisij uskladila.

Težave pri nabavljanju mladih fazanov bi odpravili, če bi fazanerije pravočasno dobile naročila, za prihodnje lovsko leto že sedaj.

Slabo spričevalo za več lovskih družin je, da še niso prispevale v sklad za zatiranje gamsje slepote simboličnega zneska 100 din.

Napredek v lovskem turizmu, spremenjen cenik

Decentralizacija lovskega turizma (devizni računi, pridobivanje gostov itd.) je ustvarila stanje, da bi bilo treba v vsaki lovski zvezi oz. lovski družini, ki se ukvarja s to panogo, postaviti komisijo oz. referenta za lovski turizem, ter s poslovniki ali posebnimi pravilniki formalno pravno urediti te zadeve.

Večina lovskih organizacij je realizirala zadevni sklep občnega zbora LZS. Ugotovljeno je: 10 lovskih zvez (vseh je 18) ima komisije za lovski turizem, 4 lovske zveze imajo referente za lovski turizem, večina LD ima referente in komisije za turizem, 10 lovskih zvez ima to dejavnost urejeno s pravilniki ali drugimi pravnimi akti, večji del LD ureja lov. turizem s poslovniki ali s posebnimi pravilniki ali z navodili.

Komisija za lovski turizem LZS je petim zvezam, ki so pomembnejše v lovskem turizmu, predlagala posebno posvetovanja z vsemi zainteresiranimi. Vendar je tak posvet izvedla le LZ Prekmurje, ki so se ga udeležili predstavniki Turistične zveze Slovenije, Gospodarske zbornice SRS, Turistične zveze Pomurje, LZ Gor. Radgona, LZ Ljutomer in komisije za lovski turizem LZS.

Z ozirom na predloge za spremembo sedanjega cenika za lov inozemcev pri nas (sprejet 19. 5. 1969 in objavljen v »Lovcu« št. 5, 1969) je komisija predlagala upravnemu odboru nekatere spremembe.

Razprava:

Izglasovane so bile naslednje spremembe in dopolnitve sedanjega cenika:

Na tretji seji upravnega odbora LZS: (z leve) podpredsednik Tine Remškar, sekretar Blaž Krže, predsednik Rado Pehaček, tajnik Ive Krevs (foto D. Mohar)

Z ozirom na veliko povpraševanje za lov na gamse, in ker je starih gamsov malo, se odstrelna taksa gamsu do 100 točk dvigne za 30 dolarjev, čez 100 točk pa za 40 dolarjev.

Za zgrešen strel na medveda se ponovno uvede taksa 100 dolarjev. Cene mali divjadi ostanejo dosedanje in sicer kot orientacijske. To se pravi, da so v utemeljenih primerih možna zvišanja ali znižanja, kar je stvar predhodnega dogovora med upraviteljem lovišča (LD itd.) ter gosti.

V cenik se uvedejo tudi cene za lov na muflona in damjeka. Pri obeh je dnevna lovna pristojbina po 15 dolarjev. Odstrel muflona do 150 točk je 200 dolarjev, od 185,1 do 195 točk je 600 dolarjev (rogovi od 185 točk do 194,9 točke — bronasta medalja) itd. Odstrel damjeka do 100 točk je 100 dolarjev, od 165,1 točke do 170 točk je 750 dolarjev, od 170,1 točke do 175 točk je 850 dolarjev) rogovje od 165 točk do 174,9 točke — bronasta medalja itd.

Lovski turizem bi bilo treba uvažati tudi za domače goste. Lovske družine kopske zveze so v svoje

poslovnike že vnesle obveznost za sprejemanje domačih lovcev-gostov.

V lovskih družinah, kjer se držijo naših lovskih načel in predpisov, lovski turizem ne zapušča škodljivih posledic. Kjer pa so grupe dobile monopol nad to dejavnostjo, so pa navadno rezultati negativni.

Preurejanje lovskega muzeja v Bistri napreduje

Konec leta 1969 je bila imenovana nova strokovna komisija za lovski muzej oz. oddelek Tehniškega muzeja Slovenije, ki jo vodi član izvršnega odbora LZS dr. Ernest Petrič.

Za opremo novega lovskega oddelka je članica omenjene komisije ing. arh. Majda Dobravec izdelala projekt in načrte za vetrine. Za stranke, ki stanujejo v gradu Bistra, v prostorih, ki so namenjeni za lovski muzej, je bilo že adaptiranih troje stanovanj. Dve stranki sta že preseljeni, dve bosta pa v kratkem. Izpraznjene prostore preurejajo skladno s programom.

Med razpravo o lovskem turizmu, (v drugi vrsti z leve) Ivan Fabjan, član upr. odbora in direktor ZGD »Triglav«, Janez Bokal, član izvršnega odbora in predsednik komisije za lov, turizem, Tone Kropušek, član nadzor. odbora, Lojze Briški, član uprav. odbora in predsednik LZ Maribor, Stane Dolanc član izvršnega odbora, Drago Sumak, član izvršnega odbora in blagajnik LZS (foto D. Mohar)

Maja 1970 je bil nameščen nov kustos gradu Bistra, v katerem je razen lovskega oddelka oz. muzeja še pet oddelkov.

Za vsebinsko ureditev lovskega muzeja je že prevzela skrb posebna 9 članska programska komisija. V tisku je tudi začasni vodič po sedanjem lovskem muzeju.

Težave so glede sredstev, ker več lovskih zvez ni realiziralo sklepa o vračilu oz. preusmeritvi namenske neuporabljenega turističnega posojila za lovski muzej.

Za objektivno obveščanje javnosti o lovstvu, tečaj za lovske čuvaje

V televizijski program lovska tematika ni prodrla. Drugih objav, razen kratkih poročil o razvritju lovskih praporov LZ Gorenjske in LZ Notranjske, ni bilo. RTV Ljubljana je sicer pokazala zanimanje za predvajanje kratkih lovskih filmov, vendar jih televizija zaradi neodkupljenih avtorskih pravic ni mogla uvrstiti v svoj program. Precej ugodnejši odnos do lovstva ima Radio Ljubljana, ki je objavil več lovskih sestavkov in reportaž. Odkar LZS razpolaga s kinoprojektorjem, je bilo v organizaciji LZ in LD 44 filmskih predstav, ki si jih je ogledalo okrog 7000 lovcev in drugih ljubiteljev narave. Pred-

videna je nabava novih filmov. Nekatere lovske zveze pa niso pokazale nobenega zanimanja za filme. Predvajanje je brezplačno, naročnik krije le prevozne stroške kinooperaterja.

Preteklo leto ni bilo tečaja za lovske čuvaje, zaradi prenizkega števila prijavljenih, zato je letos ponoven razpis.

Razprava:

Zanimanje za lovske filme je veliko, zato je prizadevanje vzgojno-propagandne komisije v tej smeri upravičeno. Izredno važno je vprašanje objektivnejšega obveščanja o lovstvu, o skrbi lovskih organizacij za divjad itd., ker je javnost čisto napačno informirana. Javnost naj bi preko radia, televizije in tiska dobila objektivnejšo oceno dela in naporov lovske organizacije.

Predlanskim je LZS izvedla tečaj za lovske čuvaje na Bledu, ki ga je obiskovalo 52 kandidatov. Letos je na razpis prišlo šele 14 prijav, toda za tak tečaj bi moralo biti vsaj 25 tečajnikov. Zato naj bi področne zveze zbrale še dodatno število kandidatov, da se tečaj lahko začne. Za lovske čuvaje z opravljenim tečajem pa bi bilo treba pripraviti nadaljevalni tečaj. Izražen je bil tudi pomislek glede trajanja tečaja, češ da je tri tedne

preveč in da naj bi bil največ teden dni, češ da se kandidati težko odtegnejo službi oz. delu. Komisija, ki je sestavljala program, je na to mislila, vendar učne snovi ni bilo mogoče skrajšati še bolj. Težava naj bi bila tudi v tem, češ da čuvaj z opravljenim tečajem ne pridobi kvalifikacije, ki bi jo priznal zavod za socialno zavarovanje. Na to pripombo je bilo pojasnjeno, da je edino važno, da spričevalo upošteva lovska družina oz. lovska organizacija kot delodajalec, kajti za polkojnikino sta važna le status in mesečni dohodek uslužbenca.

Naši strelci v Trstu prav dobri, zanimanje za strelstvo narašča

Razen streljanja za prvenstvo Lovske zveze Slovenije, ki sta ga izpeljali LZ Maribor in LD Poljskava, je bil širšega značaja tudi strelski troboj Trst—Celovec—Ljubljana, 14. 6. 1970 v Trstu. Udeležili sta se ga dve naši 4-članski ekipi. Naši tekmovalci so ekipno (Zadnikar, Dimic, Sekoranja, Jež) zasledili drugo mesto, za Italijani in pred Avstrijci, v konkurenci posameznikov pa prvo mesto (Jože Zadnikar).

Za propagiranje strelskega športa je komisija za strelstvo LZS pred dvema letoma uvedla bronasto, srebrno in zlato značko »Dober strelec«. Skoraj vse področne lovske zveze so se vključile v tekmovanja, na katerih se podeljujejo te značke. Doslej je bilo podeljenih skupaj 138 zlatih, 226 srebrnih in 341 bronastih značk.

Škoda od divjadi, škoda na divjadi in varstvo narave

S formiranjem strokovnega sekretariata LZS se je raziskovalno delo odseka za lovstvo IGLGS (Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije) omejilo na prepre-

čevanje škod od velike divjadi v gozdovih ter na naseljevanje novih vrst divjadi v SRS. V ta namen dela omenjeni odsek na štirih temah. Eno (naseljevanje novih vrst divjadi) v celoti financira LZS, tri pa LZS le sofinancira.

Povod za naročilo teme »Naseljevanje novih vrst divjadi« so dale lovske zveze in lovske družine, ki so se odločile obogatiti lovišča z mufloni in damjeki. Sestavljena so strokovna navodila o naseljevanju, gradnji obor, krmišč itd. Izpuščena divjad (60 muflonov, 70 damjekov) je bila pred izpustom delno markirana, v bodoče pa bo vsa divjad že takoj po odlovu označena z novimi plastičnimi značkami. Pripravljena so posebna navodila za opazovanje spuščene velike divjadi.

Delo na temi »Tehnična zaščita gozdnih kultur pred škodami od velike divjadi« je že večletno. Sedaj testirajo domače zaščitno sredstvo Beli arbopin. IGLGS je poslal 6 gozdnim obratom 2500 kg tega sredstva (za zaščito 1000 terminalnih poganjkov 2 do 3 kg). V lovišču LD Jezersko (GG Kranj) so bila julija in avgusta 1970 prvič v Jugoslaviji zaščiteni proti jelenjadi smrekova debela s preparatom »Cervidol«, nabavljenim v ČSSR.

Z enkratnim premazom naj bi bilo deblo zavarovano pred obgrizanjem in lupljenjem najmanj 10 let.

Z delom na temi »Uskladitev gozdarstva in lovstva na območju GG Postojna in Zavoda za gojitev divjadi Jelen — Snežnik« želijo doseči, da bi s pravilnim zimskim krmljenjem jelenjadi preprečili škodo na gozdnih kulturah. V ta namen je bilo leta 1969 na tem območju postavljenih 66 manjših obor v velikosti 50 m². Za študij zimske prehrane je bilo odstreljene 30 jelenjadi. Izdelana so navodila za zimsko krmljenje v ustreznih krmiščih. Dosedanji način in obseg krmljenja je bil nezadovoljiv.

Tema »Uskladitev gozdarstva in lovstva na območju GG Kranj in Zavoda za gojitev divjadi Kozorog — Kamnik« se bavi z znižanjem škod po tehnični in biološki poti. Predvsem težijo za primernim staležem z ozirom na biotop, za primernim spolnim razmerjem in starostno strukturo. Leta 1970 so začeli v Jelendolu graditi dve oborizimovališči za jelenjad v velikosti 12 in 16 ha. Sredstva za oboro pripevata GG Kranj in ZGD Kozorog. Ukrep teži za ohranitvijo jelenjadi v Karavankah v primerinem staležu in za zmanjšanjem škode v gozdovih.

Razprava:

Na občnem zboru mariborske zveze so razpravljali tudi o tem, da bo treba več prispevati za znanstveno-raziskovalno delo. Enako mnenje je izrazilo tudi več članov upravnega odbora, s pripombo, da bi bilo treba za naročilo kake znanstveno-raziskovalne teme zainteresirati tudi kmetijske organizacije oz. agrokombinate. Življenjski pogoji divjadi se spreminjajo in si sami često ne znamo odgovoriti, zakaj je te ali one divjadi vedno manj. Na območju mariborske zveze so npr. lovske družine povsem zaščitile divjega petelina, ker stalež te divjadi zelo upada. Vprašanje pa je, če je s tem obstoj divjega petelina rešen, ker je pravi vzrok njegovega upadanja neznan.

Imamo že vrsto raziskav, tekstov in študij, ki bi jih bilo treba objaviti. Izsledke znanstvenoraziskovalne službe bi morali odločneje posredovati navzdol na teren, sicer se lahko reče, da mečemo denar za znanstvenoraziskovalno delo skozi okno.

Ukvarjamo se s škodami, ki jo povzroča divjad, toda treba bi se bilo začeti ukvarjati tudi s škodami na divjadi. V Sloveniji uporabimo

baje samo Endrina toliko, da bi lahko zastrupili z njim desetkrat toliko ljudi, kakor jih ima Slovenija. Stanje nekaterih vrst divjadi je tako slabo, da bi se bilo treba lotiti tudi te teme.

Pri vprašanju zastrupljanja narave z agrokemičnimi sredstvi je tudi premalo sodelovanja lovskih organizacij s pristojnimi organi občinskih skupščin. Vendar nima samo lovska organizacija dolžnosti do občinske skupščine, ampak tudi občinska skupščina do lovstva.

Kemična sredstva pa ne ogrožajo samo divjadi, ampak vse bolj tudi človeka. Zato se je problem zaščite okolja v svetu zaostril in postaja osrednji problem. Vse bolj se bo torej treba usmerjati v raziskave človekovega okolja. Tovarn je vedno več in kemičnih sredstev je vedno več. Varstvo okolja — narave s človekom vred — naj bi bilo osrednje vprašanje na občnem zboru Lovske zveze Slovenije.

(Nadaljevanje in konec v prihodnji številki)

France Cvenkel

Prešeren je hodil na lov

Črtomir Zorec

Ob razstavi lovskih fotografij v Kranju

Prijatelj Branko, tajnik Lovske družine »Jošt«, me je lanske pomladi povprašal, če bi smeli gorenjski lovci-fotografi razstavljati v galerijskih prostorih Prešernove hiše v Kranju. Navadno tamkaj prirejamo le umetniške likovne razstave, pač zato, da častitljive hiše ne bi s kako drugačno razstavo preveč povsakdanjili. Bil sem v zadregi;* kot lovec seveda nisem mogel takoj odreči ali svetovati kako drugo razstavišče. V hipu pa mi je prišlo na misel pričevanje triglavskega župnika Jakoba Aljaža o Prešernovih poteh — na lov v Vrata.

Če je pa tako, da je bil tudi naš največji pesnik lovec — potem pač niso na mestu taki pomisleki, da bi lovske fotografije in lovske trofeje kakorkoli motile vzdušje v Prešernovi smrtni hiši (v njenih zgornjih prostorih je že več let urejen Prešernov spominski muzej).

Tako smo 15. junija 1970 odprli razstavo umetniške lovske fotografije ter jo popestrili z nekaterimi lepšimi primerki lovskih trofej. Razstava je sodila v okvir proslave 25-letnice poveljnega gorenjskega lovstva.

Razstavljenih je bilo 25 del Rajka Marenčiča, 6 del Marjana Langusa, 5 del Petra Adamiča in 3 dela Jožeta Lavtižarja. (Dve od razstavljenih slik na ovitku te številke!) Slike so bile v barvni in črno-beli tehniki. Žal nam ni bilo mogoče vključiti v razstavo tudi fotografij Rada Čenčiča iz Selc, inž. Roka Gašperšiča iz Kroke in inž. Borisa Hamrle iz Škofje Loke. Ni naša naloga, da bi razstavljene fotografije tako ali drugače ocenjevali — dovolj laskavih mnenj smo slišali od obiskovalcev razstave. Razstava je imela manifestativen značaj, ne

* Avtor članka, znan prešernoslovec, je kustos Prešernovega spominskega muzeja v Kranju. — Ur.

tekmovalnega. Hoteli smo občinstvu prikazati lepoto lovskih doživetij, pa tudi sodobno humanolovsko etiko: saj smo razstavili izključno le fotografije žive divjadi; hoté smo se ognili upodobitvam ubitih živali. Želeli smo prikazati živo lepoto narave. — Če se nam je to posrečilo, tedaj je razstava dosegla svoj namen.

Nikakor pa ne moremo brez navdušenja mimo razpoloženskih umetniških fotografij Petra Adamiča. To so pravcate impresije iz »Lovčevih zapiskov« ruskega pisatelja Turgenjeva! Dosežki Petra Adamiča so nam seveda razumljivejši, če vemo, da je avtor hkrati tudi slikar-umetnik.

Izmed drugih slik se nam je oko ujelo na radovednem dihurju sredi borovčevih vej — avtor te mikavne upodobitve je Rajko Marenčič.

Sicer so pa vsi navedeni razstavljalci bralcem »Lovca« že znani, saj že več let s svojimi slikami skrbe za estetsko stran našega glasila.

Praznine med fotografijami so v obeh razstavnih prostorih izpolnili kranjski lovci s trofejami in pripravirano divjadjo iz gorenjskih lovišč. Tu so bili divji petelin, ruševce, gams, srnjak, lisica, fazan in druga divjad, srnjačja in jelenja rogovja ter gamsji roglji. — Razstava je bila odprta osem dni (od 15. do 22. junija 1970).

Ob kranjski razstavi lovske umetniške fotografije se je gotovo ne le obiskovalcem-nelovcem, pač pa tudi lovcem utrnila misel, da je le lepše in mikavnejše divjad fotografirati kakor ubijati. Toda do dobre fotografije je dostikrat težje priti kakor do strela. Pri fotografiranju moraš žival prav tako zalezti, paziti na svetlobo, razdaljo in — pravi trenutek. Kot lovski plen imaš v kameri podobo žive

živali, nobene škode nisi napravil, tolikero oči se bo veselilo lepe slike. Okras in zaklad naših polj, gozdov in gora bo ohranjen še pogledu naših potomcev. Nemara se le ne motim, če trdim, da je poslednja modrost miselno dozo-relega starejšega lovca — fotografiranje, gojitev, krmljenje in varstvo divjadi kot narave sploh.

Ob tem zapisu o lovski razstavi v Prešernovi hiši lahko vpletemo še pesnika samega.

Dr. Josip Tominšek, dolgoletni urednik »Planinskega vestnika«, je 20. decembra 1921 dobil pismo od slovitega triglavskega župnika Jakoba Aljaža (1845—1927).

Urednik pisma v »Vestniku« ni objavil, ker to pot Aljaževi spomini niso bili v zvezi s planinstvom, pač pa ga je spravil kot dragoceno prešerniano, da bi ga morda nekoč uporabil pri pisanju o Prešernu, saj je bil dr. Josip Tominšek tudi ugleden in zaslužen prešernoslovec.

To pismo Jakoba Aljaža je prav gotovo zanimivo tudi za slovenske lovce — saj v njem pripoveduje, kako je hodil prvak slovenskih pesnikov na »jago« v dolino Vrat pod Triglavom. Takole med drugim sporoča Jakob Aljaž:

»Ker sem že od avgusta 1889 na Dovjem in ljudi poznam, sporočam, kar sem tukaj slišal o Prešernu od Terezija Šetina, vulgo Šetinke (Dovje št. 22) in njene hčere Mine Šetina. Terezija Šetina, roj. Janša (30. 9. 1822), je bila poročena 12. februarja 1860 z gruntarjem in ključarjem Jožefom Šetino in je umrla 17. 3. 1913. Moje poročilo se tiče časov, ko je bil dr. Prešeren v Kranju in je tudi na lov hodil v Vrata.«

»Reza Šetina je bila brhko dekle in je služila v Kranju v gostilni pri Stari pošti v kuhinji. V to imenitno gostilno so na hrano hodili najbolj odlični gospodje, redno

vsak dan tudi dr. Prešeren. Tej Rezi je Prešeren zložil pesmico, pa jo je zgubila. Še pozneje ji je na Dovje pisal laskavo pismo; to pismo ji je nekdo vzela, ker ga je kazala in se rada ž njim poštemala.«

»Za Prešernom so v kuhinjo radi prihajali še drugi gostje, da so ga poslušali. Pravil jim je take, da so se vsi smejali, ženske so pa večkrat iz kuhinje ušle. Dejansko pa se je vedel Prešeren dostojno; le njegove besede so bile šaljive in zbadljive, pogosto zelo osoljene.«

»Prešeren je večkrat prišel na lov v Vrata; lovcem je kuhala Reza Šetina. Prešeren ji je nekoč kakor preroško rekel: Vi še ne veste, kako imenitni gospodje bodo nekoč semkaj na jago hodili.«

Zanimalo nas bo gotovo, kdo neki je vabil Prešerna na »jago« v Vrata pod Triglavom?

To je bil Viktor Ruard (1814 do 1886), lastnik fužin na Savi pri Jesenicah in v Bohinju. Taki gospodje so imeli seveda svoje obsežne gozdove in svoja lastna lovišča. Ker pa je bil tudi med klienti Prešernove advokatske pisarnice v Kranju, sta se moža, oba dobrosrčna in naprednih pogledov — Ruard je bil znan frankofil, po poreklu pa je bil iz Belgije — gotovo tudi po človeški plati dobro razumela. Zato mi nič čudnega, če je kdaj pa kdaj povabil svojega pravnega zastopnika v gosti in — na lov.

Prešernov rodoslovec Tomo Zupan nam je ohranil zanimivo pričevanje iz ust pesnikove sestre Alenke. Iz njenih besed zvemo, kako pristrčen odnos je imel fužinar Ruard do našega Prešerna:

»Ali vam kaj manjka?« je neka Kranjica Katro vprašala. To pa zato, ker je vedela, kako bolni dohtar težko dela in zavoljo tega

Foto I. Napotnik: *Vklenjen v sneg in mraz*

malo zasluži. »Ne — so Ruardovi s Save dali za tožbo,« je Katra odvrnila. Imel je doktor njegovo še neizdelano tožbo. Katra je potem doktorju rekla: »Saj tega Ruardovega denarja nisi še zaslužil.« On njej: »Od tega pa le tiho bodi. Ruard že ve, zakaj mi je dal vnaprej in da jaz potrebujem. Jaz njegovega denarja še nisem zaslužil, pa ga bom. Zato ne smeš ne ljudem, ne meni o tem govoriti.« Fužinar Ruard je bil sila prijazen

mož. Je v boleznih doktorja obiskal. To pa vem, da Ruardovi denarja za tožbo niso nič nazaj zahtevali.«

Pokramljali smo torej o razstavi lovske umetniške fotografije v Kranju in tudi o Prešernu. Ta zapis pa naj hkrati velja kot počastitev slovenskih lovcev našega največjega pesnika ob 122-letnici njegove smrti.

Zanimivosti za razumevanje pesniškega venca »Zlatorog«

Zmago Mihevc

Leta 1968 je v založbi dr. Rudolfa Trofenika — München izšla v nemškem in slovenskem besedilu ter lepotni izdaji planinska pravljica Zlatorog, v spomin Jakoba Aljaža in Julija Kugyja.

Pred 100 leti (1868) je publicist Karel Dežman v »Laidacher Zeitung« v nemščini objavil pravljico o belem gamsu z zlatimi roglji, ki je na Komni pod Triglavom pasel trop belih koz, katerega so varovale bele žene. Da bi drzni trentarski lovec ustregel želji po bogastvu svoje lepe izvoljenke iz krčme ob Soči, se je odločil, da ustrelji Zlatoroga in z njegovimi zlatimi roglji odpre vrata do pravljicnih zakladov v Bogatinu. Spotoma na lov se mu je pridružil zlobni Zeleni lovec, ki je pomagal Trentarju zalezti Zlatoroga, da ga je s strelom smrtno ranil. Toda iz Zlatorogove krvi so pognale čudodelne triglavske rože, da je kozel, ko je cvet použil, mahoma ozdravel in zasledujočega lovca pahnil v prepad. Za tem so izginili Zlatorog, bele kože in bele žene.

Objavljena pravljica je spodbudila pesnika Rudolfa Baumbacha, ki je bil tudi alpinist in je poznal Triglavsko pogorje, da je to pravljico uporabil za romantično pesnitev »Zlatorog«, ki jo je v nemščini napisal na Bledu in izdal leta 1877. To je Anton Funtek pesniško vzorno prevedel in je izšla leta 1886. Proti koncu 19. stoletja je pripovedka o Zlatorogu in trentarskem lovcu postajala nekaj slovenski narodni mit. Zgodbe se je lotil tudi pesnik Anton Aškerc. Po Dežmanovem besedilu je l. 1904 napisal dramsko pravljico »Zlatorog, narodna pravljica izpod Triglava«.

Domala vsaka sodobna knjigarna prodaja vzorno opremljeno knjigo, Rudolfa Baumbacha pesnitev »Zlatorog«, visokogorsko lovsko zgodbo, ki si jo je zapisal po ustnem izročilu iz Trente nemški pesnik, ko je živel s svojim sodnikom, artilerijskim majorjem v Trstu.

Zgodba o tajnem zakladu in njegovih čudnih varuhih v Logu je ponarodela tudi na Slovenskem. Razširjena pa je v nekoliko spremenjeni obliki v Peruju (glej potopis bolgarskega pisatelja Vazova), v Švici (glej Vere Križanovske zgodbo »V kraljestvu nesmrtnikov«, ki jo je prevedel za goriško založbo Luč književnik Ivan Vuk), v zbirki pesmi Jelene Zrinjske (kot ozaljski zaklad puntarjev), na Turškem in v Črni gori (v Perastu) iz časa gusarskih hajk na turške prevoze zlata Benečanom (ladja Zlati rog), ko je sedmograški knez Franc Rakoczi II. vedril pred avstrijsko jezo v Carigradu (glej arhiv v dvorcu »Vanja Hunyady« in v zvezi s klativitezom Erazmom Kobencijem, ki je drugoval piratom in bil član karbonske Bratovščine za obči blagor. Njegov skalni grad Lueg v Predjamski jami so poznejši lastniki iz rodu deželnega kneza Windischgraeza imenovali Ligeja v zvezi z izroči-

lom o bajni polboginji kot kačji kraljici, ki varuje tajne zaklade. Treba pa bo tudi razmisliti, ali ne gre za uradno starorimsko sporočilo o Jazonu in Argonavtih v Iliriji s slovensko inačico o iskanju in najdbi zlatega runa ali samorodnega zlata oziroma alkimističnega polireagenta, ki se lahko pridobiva iz neplemenitih kovin (glej Hallejev zapisek o Seefeldu in njegovem raziskovanju v Rodaun toplicah na Dolnjem Avstrijskem). Na naših tleh so zgodbo širili Vlahi, znani pod tem imenom tudi na Romunskem, Angleškem (Welles), v Švici (Welsch). Zeleni Valičani ali Vlahi so zdaj rudosledci in rudočuvarji, potem pa zeleni lovci, ki zavajajo in kaznujejo zvedave ogleduhe. Poznajo jih tudi Tirolci, od katerih izhajajo izročila o zelenem kadru puntarije, ki so ga kot popotniki zanesli celo v Bosno. To puntarijo pozna tudi Franjo Maselj Podlimbarski v svojem čudovitem opisu življenja v gozdovih »Gospodin Franjo«.

Kraj bajeslovnega Bogatina ugi-bata dva staroveška zgodovinarja: Strabo v IV. knjigi in Polybius.

Zgodbo o Zlatorogu odkrijemo v primerjalni književnosti že po navedbah iz desetega stoletja v arhivu samostana nemškega mesta Lehnin, kjer je neznanec z vzdev-

kom frater Herman zapisal in zapustil nekakšen načrt operacij »Bratovščine za obči blagor« kot Vitez rdeče in bele rože, ohranjen v enem prvih romanov pod enakim imenom. Njegovi nasledniki so zaupali gradivo v obliki prerokbe »Bratovščini rožnega križa«, religiozni družbi npravstvenih in družbenih reformatorjev z bogatim izročilom o zdravilstvu in kemiji, ki ga priznava tudi baselski profesor medicine, prvi medicinski racionalist Teofrast Paracelsus. V osemnajstem stoletju so prišli rokopisi v posest nekega artilerijskega majorja, ki je sklenil vsebino uresničiti, kakor poroča zgodovinar ameriških rožnih križarjev Randolph, ko navaja punt za neodvisnost Lawrencea in Georgea Washingtona in šestih drugih sobratov mojstrov, med njimi Leona Buonaparta. Del poročila je ohranjen v Zbirki izrednih ljudi, ki jo ima naša vseučiliška knjižnica pod geslom »brat Herman«. Odveč je raziskovati, zakaj je voditelj ameriških rožnih križarjev Pasquale Beverley v 19. stoletju obiskal vodjo zionistov Elifasa Levija v Parizu, v Švici pa pod imenom dr. Karl Keller Masaryka, Plehanova, Perroja in Vladimira Uljanova.

V starem veku so Vikingi in Mongoli nosili rogove iz kovine, ustrezne činu. Enako so vzhodni knezi rabili na lovu rogove iz snovi, ki je pričala o činu klicarja. V starem Egiptu so ob umestitvi novih faraonov zahtevali preskušnjo vojaške in lovske sposobnosti pri boju kandidata s šestimi pomočniki proti velikemu divjemu biku, ki je imel z zlatom okovane roge. Med ameriškimi Indijanci iz dobe Actekov, Majev in Inkov so nosili žrtvovalci naglavnike z rogovi iz snovi svojega družbenega položaja. Nekaterim Indijancem iz rodu Apačev in Siouxov je bilo ime Zlatorog, kar so smeli vzdevati samo poglavarjem.

Foto M. Langus: *Julijci s Triglavom, levo Pokljuka, v ospredju Mežaklja nad Jesenicami*

V zemljepisju rabijo fužinarji po zgodovinskih podatkih, objavljanih v Argu, vestniku muzejskega društva, nekatere rudne peči, imenovane Zlati rog, ki so jih povzeli od Kitajcev, kakor svilo in smodnik.

Zlatonosne reke imajo več vrtincev, ki izhajajo iz vrtin v strugi, podobnih gamsjim rogljem, kjer se zlati zdrob useda.

Vprašanje je, ali ni zgodba o Zlatorogu plod uspešnih in zgubljenih zlatosledcev z vseh celin in dob z ene strani, a z druge ponazoritev vrhunskih rogačev, kakršen je bil mag Mojzes, ki ga je Michelangelo kot italijanski mojstrski kipar iz dobe preporoda zasnoval z dvema rogovoma (ker se je Mojzes oprl na cerkveno in gospodarsko gosposko) na grobu rodbine Medici v Vatikanu.

Med take »zlatoroge« sodi že v 13. stol. Chrétien de Monfaucon iz Bergeraca v Franciji, ki se je na Nemškem skrival pod imenom

Christian Falkenstein kot ustanovitelj ali bolje obnovitelj Bratovščine cvetnikov maga Tsong Kape, kakor je v prelomu 18. in 19. stoletja zablestel lik iste bratovščine in patenta v knjigi Charlesa Nodiera »Jean Sbogar«. V Iliniji Valentina Vodnika je bil znani junak Jean Sbogar kot Goran iz Njegošve Črne gore, v unionistični Italiji kot Abellino, v Ameriki kot Marchese Rajata, v unionistični Nemčiji kot Lothar. Sholastični zgodovinarji sicer taje njegovo pripadnost k Bratovščini rožnega križa, k Bratovščini sv. Graala ali sv. Evharistije, k Bratovščini zelenega šagrina, k Bratovščini okrogle mize, k Bratovščini nesmrtnikov (v francoski akademiji) in k Bratovščini templarjev, ker se je tedanja gosposka bala njegovega ugleda.

Najvidnejša razlaga zgodbe o Zlatorogu, o umestitvenem zakladu in triglavski roži (panax ginsengh) je poslanstvo mojstra Apolonija iz

Thyane v Mali Aziji, ki je po tajnem izročilu na sedmih celinah zagrebel zlato in dragulje umestitvenega kapitala za organizirane družbene reformatorje pod nadzorstvom in po nalogu navedenih bratovščin. Te so bile zveste manifestu mojstra stavbenika Tia, vklešanem v Sončni piramidi, kakor ga objavlja dr. Michel Reynaud Nostradamus, član sinarhične hierarhije revolucionarjev Jeana d'Alveidrea.

Izročilo vitezov sv. Evharistije je skušal razgaliti šef svetovne plutokracije, skrit za imeni Perro, Schulze, Bohr, Hesse, Shou, Beckh, Rutheford, Natan, Schwarz, ki je hotel za vsako ceno prodreti v organizacijo graalovcev, ki imajo baje neomejen kapital kot vrhunski inženirji.

Kdo ve, zakaj je Anglež David Humphrey hotel v Julijskih Alpah najti panax ginsengh? Samo zaradi ozdravitve? Mar ni oprezal za Monte Roso, ki je bila evrop-

ski sedež graalovskega kapitala? Prof. Jiranek je panax ginseng našel po pastirjih in nekem cerkovniku prav v Julijcih. Tudi on je z biologom Velenovskym stopal po cvetniški poti. Oba sta Čeha in resna znanstvenika. Švicarski alpinum molči...

Jaz sem odkril sled za zgodbo o Zlatorogu v pripovedovanju starega upokojenega rudarja iz Rajblja v Logu. On je vedel povedati o gosposkem Benečanu, lastniku ene izmed vojvodskih palač v Benetkah, ki je našel baje sled za zlatom v Logu. Neki prodajalec oglja iz Bovca ga je prepoznal pri oknu njegovega dvorca v Benetkah, ker ga je bil prej videl, kako se je v preprosti obleki plazil iz majhne odprtine v eni izmed loških kamenitih sten, kjer je lomil bogato rudo in jo tovoril na mulah v Italijo.

Nekoliko razgledani razumniki vedo, da obstaja zakladna mafija, ki odstranjuje izdajalske člane po starem pravilniku Tugsov iz Zavezave molččnosti, če si osebno prilaščijo najdbo.

V Ameriki so častilci Sonca, zbor okrog osemdeset indijanskih starešin, sklenili z izročilnim rumenim in rdečim železom (zlato) obnove sijaj Atahualpe v unionizmu, ki naj ga uresniči izvoljeni naslednik Jeshu Itza, ker je že prejel insignije ali znamenja oblasti.

Bogatin v zgodbi Zlatorog veže tudi izročilo Valentina Vodnika o legi Vršaca, drugega izmed treh triglavskih vrhov. Nekateri ga skušajo poimenovati Debeli vrh, nekateri Razor in nekateri Prisojnik. Meroslovna opredelitev navaja 2516 m.

Vse to iskanje zaklada imenujejo Rusov. Locatellijev in Bavcov patent, ker so le-ti zavarovali svoje pravice z izkopnim pooblastilom, kakor poroča revija Argo 1893. in 1903. leta pod naslovom »Zlato na Slovenskem«.

Zgodba, ki jo uradno navaja Vazov kot tragedijo Emilije Cayoso in grbavca El Desiana tako neobičajno spominja na zgodbo o Monte Rosi v Švici, da ju lahko domala tipiziramo za več nahajališč, saj je zabeležena v sodni kroniki. Ljudje iz njenega ozadja so odpoštovali v Benares, kjer je dva izmed njih odkril angleški književnik Paul Brunton, kakor je tretjega našel v Egiptu.

Izvirniki se zakrivajo za mnogimi inačicami prvotne organizacije po dvojnikih, ki jih naivneži štejejo za ono, kar niso. Zato jim ne preostane drugega, kakor izmišljevati si pravljične in navidezne lokacije ter uporabljati gledališke običaje, da bi vzdržali boj za eksistenco. Tako je bilo tudi z dr. Rudolfom Steinerjem in Jožefom Schneider Frankom. Baron William Harry Raleigh in dr. Harry Price, oziroma ing. Harry Greenell Mathiewis bi vedeli kaj več stvarnega o tej legendi, ki prikrieva kemični obrazec o proizvodnji dragocenih kovin, recept pomlajevanja in načrt o novem in nenehnem izvoru pogonske energije. Marsikdo še ne ve, da so uprizarjali v Bovcu, Kobaridu in Gorici

svojčas celo igrokaze, ki sta jih priredila slikar Klemenčič in pesnik Gregorčič. Prizadeven strokovnjak bi verjetno še dandanes našel rokopise odrskih knjig v kateri izmed tradicionalnih narodnih čitalnic, ki so imele lastne odrske družine. O tem vedo v Gorici Lanthierjevi, ki jim je Klemenčič prodajal svoje slike in pri njih čisto gostoval. Nekaj omemb najdemo tudi v publicističnem delu Lee Faturjeve, ki je napisala v Domu in svetu življenjepisa Lanthierjevih v povesti Biseri, naslonjeni na izročilo Kubilaj Kana o tibetski »Biseri ogrlici« kot organizaciji indijskih vodilnih patriotov borcev. Madžarski tibetolog prof. Soma de Kerres je kot velik poznavalec vzhodnega bajeslovja prevedel tibetsko »Biseri ogrlico«, katere vsebina je sorodna vrom naše zgodbe o Zlatorogu.

Trofenikova redakcija Baumbachovega Zlatoroga je na višini resnih prizadevanj, približati Funtkov prevod sodobnemu jezikovnemu pojmovanju. Strokovne planinske in lovske opazke v zadnjem delu njegove knjige samo stopnjujejo dognanost raziskav.

Ob petdesetletnici Društva ljubiteljev ptičarjev

Pred nami je knjižica »50 let slovenske kinologije«, ob svojem zlitem jubileju jo je izdalo Društvo ljubiteljev ptičarjev. Razumljivo je, da sta v njej na častnem mestu opisani zgodovina in delo Društva ljubiteljev ptičarjev, že naslov pa pove, da opisuje tudi nastanek in razvoj drugih pasemskih organizacij; v njej pa sta tudi za vsakega kinologa, za vsakega ljubitelja psov zanimiva prispevka; to

sta deklaracija o človekovih dolžnostih do živali in krajša razprava dr. Janke Korena o boleznih in zdravljenju psa.

Društvo ljubiteljev ptičarjev je želelo s to publikacijo dostojno proslaviti svoj jubilej, hkrati pa prikazati delež svojega dela in vse slovenske kinologije v širšem, to je jugoslovanskem obsegu. Že ob svoji 40-letnici je dobilo Društvo ljubiteljev ptičarjev visoko pri-

znanje, ko sta ga odlikovali Lovska zveza Slovenije in Kinološka zveza Slovenije z redom I. stopnje. In kako se nam danes predstavlja to društvo? Kaj je zapisano o njegovem delovanju v zgodovini slovenske in jugoslovanske kinologije ter lovstva, kakšno se nam kaže v sedanjosti in kakšni so načrti in prizadevanja njegovih članov za prihodnost?

Prva pasemska organizacija na Slovenskem in v Jugoslaviji sploh je bila ustanovljena 23. februarja 1921. To je bil Klub ljubiteljev ptičarjev v Ljubljani, ki se je ob svoji desetletnici preimenoval v Društvo ljubiteljev ptičarjev. Kaj pomeni ta dan, razume vsak lovec, zlasti pa še vsak ljubitelj čistokrvnih psov.

Kljub velikim težavam in zaprekam, s katerimi se je morala boriti, je naša organizacija v petdesetih letih dosegla tudi zadovoljive uspehe. Vsa leta je združevala ljubitelje čistokrvnih psov, podpirala njihova lovska in kinološka hotenja ter pospeševala vzrejo, vzgojo in šolanje psov ptičarjev in šarivcev. Prirejala je razstave, spomladanske in jesenske preizkušnje ter tekme.

Med pomembnimi nalogami društva je treba poudariti vzgojo vodnikov psov in sodnikov. Priznati moramo žal, da nam teh strokovnjakov še danes primanjkuje. Pomemben kinološki uspeh so naše psarne. Njihovi lastniki so mnogo pripomogli k vzreji znatnega števila ptičarjev in šarivcev, za kar jim gre naša zahvala.

Problem našega društva je tudi strokovno izobraževanje. Člani lovci so se sicer pridno oglašali s svojimi prispevki v reviji Lovec, teže pa je s predavatelji. Pomanjkanje predavateljev, ki je bilo ves čas občutno, je oviralo strokovno izpopolnjevanje naših članov, zaviralo pa tudi društveno delo. Društvo namreč želi na široko odpreti vrata vsakomur, ki potrebuje

Upravni in nadzorni odbor Društva ljubiteljev ptičarjev: (z leve) Jože Skofic, Jože Logonder, Vladimir Pleničar, Rudolf Bernik, Sonja Jenko, prof. dr. Jože Rant, Pavel Cvenkel, Maks Turk, Franc Sekne, Stane Logar, (manjkajo) Drago Furlan, Janez Gederer, Hinko Hribar, Franc Kmetič, Viktor Logar

Naslovna stran knjižice, ki jo je izdalo Društvo ljubiteljev ptičarjev

50 LET SLOVENSKE KINOLOGIJE

našo pomoč, bodisi glede vzreje, vzgoje in šolanja svojega štirinožnega prijatelja, bodisi pri nakupu ali uvozu psa iz tujine. In še na nekaj moramo paziti! Ni dovolj, da povečujemo število pasemskih psov, na višku moramo ohraniti tudi njihovo kvaliteto.

S ponosom lahko povemo, da nam tudi tujina priznava naše delo pri vzgoji in vzreji psov, ki se odlikujejo po svoji zunanosti in delu. Ko stopamo v novo delovno obdobje, se želimo še tesneje povezati z vsemi pasemskimi in lovskimi organizacijami Slovenije in Ju-

goslavije. Le tako bo popolnoma prodrlo spoznanje, kako potreben je za lovca šolan čistokrvni pes, le tako bo lov lovsko pravičen.

Ljubezen do dela in tovarištvo naj družijo vse kinologe in lovce. Izogibajmo se vsemu, kar prinaša nerazumevanje in nerazpoloženje. To bo najlepše darilo in priznanje našemu društvu ob njegovem prazniku, pa tudi najboljšo zagotovilo in vzpodbuda za njegovo uspešno delo v prihodnosti.

Vladimir Pleničar,
predsednik DLP

Lovsko pravično na divje prašiče?

Albin Dick

Ta divjad je predmet člankov in razprav pri nas in na tujem. O načinu lova na to divjad in posebej o lovsko pravični obliki lova je med lovci precej nesoglasja. Vsak pisec pač dobronamerno poskuša zadeti v črno. Treba pa je razlikovati »okus« nekega načina lova od pravičnega načina lova. Vemo, na primer, da del lovcev odklanja lov na srnjaka v prsku, drugi pa ga hvalisajo. Nekateri raje užigajo po zajcu na skupnem lovu, nekateri gredo raje nadenj posamič.

Prašiča so že v davni preteklosti smatrali za požrešno in škodljivo divjad ter ga zato preganjali. Gams in gozdni jereb na nista bila nikdar tarča obrekovanj, ker kmetu ne povzročata škode.

Brakad na srnjad in jelenjad ne prirejamo več, tudi kroglo smo jima priznali. Način lova na prašiča — zastopnika pradivjadi in pripadnika velikega lova pa je ostal žal tam, kjer je bil pred 100 leti. Danes nam ne dovoli naša vest, da užgemo na srnjad ali jelenjad v diru. Zakaj, je vsakemu

lovcu jasno. Na prašiča, ponos naših gozdov, pa lahko. Romantike preteklosti smo se čvrsto oklenili, ostala je tradicija dvocevke-sibirnice in brakade. Vsi smo mnenja, da zaščitimo brejo in vodečo svinjo. Ni dvoma, da bi bil to glavni ukrep za ohranitev te divjadi. Toda, kaj, če se čvrsto držimo brakade tudi na to divjad! »Če se iz gošče pomakne proti mojemu stojšču črna gmota, obdana s kepicami ledu in strnjenegega snega, v kateri prepoznam merjasca...« (Lovec, št. 4/1970, stran 105). Rad bi se seznanil s tem lovцем, ki bi z gotovostjo razpoznal merjasca, brejo ali ne brejo svinjo. Pred lovcem z res takšnim lovskim znanjem pa klobuk dol! Toda, to bi bil lahko le eden izmed 10 ali 20 strelcev na stojščih. V praksi je tako, da radi kaj hitro sprožimo na prašiča ko za trenutek obstane. Takrat smo verjetno že »akt podelali«. Ostane le še mučen konec tragedije, to je štetje mladičev v trebuhi. Ni to prijetna zadeva za lovca in gotovo ga zapeče vest. Je pa prepozno zvoniti po toči in stor-

jenega ne moremo več popraviti. Da gremo na prašiče tudi s šibrenicami, ni treba posebej podčrtati. Še preveč rado se zgodi, da pritismo na »napačen« sprožilec in namesto od zakona tolerirane krogle iz gladke cevi bruha toča PP ali celo štirice na našega črnuha.

Prava svinjarija je usmrtimev — beseda uplenitev v tem primeru ni umestna — vodeče svinje v letnem času. Danih je bilo že mnogo predlogov za zaščito brejih svinj od 1. februarja naprej. Kako pa je s to zadevo, vzemimo, 15. januarja? Ali takrat mladiče nočemo videti zato, ker so majhni kot miške? Resnica in sedanja praksa sta kruti. Polovica in tudi več plena na zimskih brakadah so svinje, od teh pa več ko polovica brejih.

V eni prejšnjih številčk »Lovca« pisec predlaga lov na prašiče z zalazom. Dokaj podkovan lovec ne more tega nasveta vzeti resno. Na ta način je možna samo slučajna uplenitev.

Navedene razmere in tradicionalni način lova nam torej ne bodo ohranili te velike, hrabre in viteške divjadi.

Dotaknil bi se tudi posamičnega lova s čakanjem ponoči in določila v poslovnikih o delitvi iztržka med lovsko družino in upleniteljem. Za skupinski lov oz. brakado na divje prašiče navadno najamemo brakirje, ki jih je treba plačati, saj so danes redki, ki bi zgolj iz idealizma šarili po zasneženem gozdu.

Lovec posameznik pa si prizadeva sam, da pride do plena. Če na brakadi del iztržka za plen porabimo za gonjače, zakaj ne bi bil upravičen na nagrado tudi lovec posameznik! Ponočni lov na divje prašiče je namreč zelo težaven, zlasti za tistega, ki mora zjutraj v službo na delo. Na preži pa je treba zdržati dolge ure in pogosto brez uspeha. Za ta način lova mora biti lovec »res zastrupljen«,

Foto P. Adamič: Prašičev ni bilo, mraza pa dovolj

da vzame nase vse napore in denarne izdatke. Za prevožene kilometre po slabih hribskih kolovozih je tudi jekleni konjček večkrat potreben popravila, da o njegovih kroničnih žejih ne govorimo. Ne strinjam se, da je čakanje na divje prašiče ponoči ob poljskih kulturah nelovsko. Trdim, da lovec pri čakanju — čeprav ponoči — lažje loči merjasca od svinje kakor na brakadi. Lovec, ki nekoliko pozna prašiče, se ne bo zmotil in ne bo ubil svinje-vodnice, saj so prvi na njihivi neučakani mladiči in enoletna mladina. Kaj pa odrasli prašiči? Lovec z daljnogledom lahko izbere, kar želi. Saj divjad miruje oz. se počasi premika. Tudi možnost zastrelitve je majhna. Čeprav je čakanje ponoči težavno, so pa dolge nočne ure tudi lepe in

razburljive. In kmet je vesel, ko vidi, da lovec hodi čakat in odganjat prašiče s polja ter mu reševati plod njegovega dela. V takem primeru se je tudi laže pogajati z njim o odškodnini za škodo od divjadi. Nič naj te ne peče vest zaradi nagrade, ki ti jo je podelila lovska družina za tako uplenjenega prašiča! Zaslužil si jo, čeprav je največja nagrada za vse tvoje napore in prizadevanja nepozabno lovsko doživetje.

Glede lova na divje prašiče bi bilo potrebno:

1. Zakonsko zaščititi svinje (breje, vodeče), od kdaj do kdaj, naj določijo strokovnjaki. Menim, da je vodeča svinja mladičem potrebna zlasti čez zimo.

2. Divjega prašiča bi moral tudi lovski zakon (ne samo mi lovci!) uvrstiti med veliko divjad in dovoliti nanj samo strel iz risane cevi.

3. Treba se je dogovoriti o pravičnih načinih lova. Če je prašič velika parkljasta divjad kakor srnjad in jelenjad, potem naj tudi prašiča ne bi streljali na brakadah!

4. Lovski turizem je treba usmeriti od brakad na čakanje. Že mi domači lovci napravimo dosti škode, tujec je pa še manj sentimental.

5. Neha naj se gonja proti nagradam za uplenjenega prašiča na posamičnem lovu (na nočnem čakanju)!

6. Ker je divjad družbena lastnina, naj bo enaka pravica vsakega člana te družbe do lova in trofeje!

Ušel sem iz ognjenega obroča

L. P.

Ne bom se vam predstavil, vedite pa, da sem še mlad, vendar z dragocenimi izkušnjami. Luč sveta sem zagledal v prelepi goščavi. Visoko vresje bi mi še sedaj segalo čez glavo. Lep razgled smo imeli na vse strani, proti Karavankam, Sorškemu polju, slikovitemu Škofjeloškemu hribovju in čudovitim Julijcem.

Moja rajnka mati je tako rada zahajala nazaj v ta nepozabni kraj, kjer smo se igrali in ob vodstvu izkušene matere prejemali napotke za naše trdo življenje. Večkrat sem jo opazoval, kako skrbno je nadzirala okolico, pazila na vsak šum in s svojimi občutljivimi nosnicami preizkušala zrak.

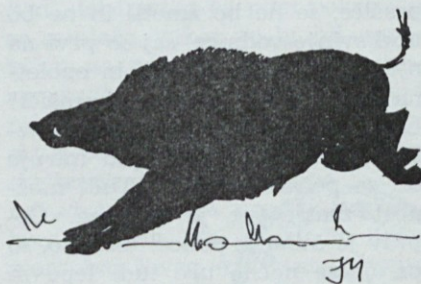
Nekaj časa smo se držali te lepe okolice, ko smo pa otroci že trdneje stopicali, smo se odpravili na prvi pohod. Kot najmanjši sem bil vedno zadnji. Ob luninem svitu smo se spustili po strmem pobočju do grape, kjer je žuborela voda. Mati je kot prva zlahka preskočila potok. Bratci in sestre so pa imeli že več opraviti, a s precejšnjim zaletom so potok preskočili. Jaz sem bil pa malo prekratek. Padel sem v vodo in se prvič v življenju pošteno okopal. Mati je zarenkala in mi hitro pomagala, da sem dosegel drugi breg. Vzpel smo se vrh grape in nadjevali pot po največji goščavi. Prišli smo na rob gozda. Mati se je ustavila in prisluhnila. Vse je bilo tiho. Obračala je svoj občutljivi nos na vse strani. Strah me je bilo stopiti prvič na

čistino, a dobil sem korajžo, ko je prijetno zadišalo z bližnje njive. Ustrašil pa sem se, ko sem visoko v drevju zagledal hišico in ob odprtem oknu se je nekaj svetlikalo. Mati me je takoj potolažila, da se mi ni treba bati visoke preže brez lovca v njej. Ob pokušanju poljskih dobrin sem na strah povsem pozabil, tudi na svetlikajoče se oči z hišice na drevesu. Čas naše pojedine je hitro minil in žal mi je bilo, ko smo morali oditi.

Naslednji dan smo ostali kar na hribčku iznad njiv. Mati je z rilcem odvalila nekaj ruše ob srednje velikem boru, se še malo pavaljala in naredila udobno ležišče za vse. Legla je na stran ležišča, položila glavo na rob, da je imela razgled po pobočju, mi smo pa drug ob drugem prijetno zaspali in se grela ob njej. Ko sem se prebudil, je bilo sonce že precej visoko in je prav prijetno grelo skozi borove vrhove. Mati je bila budna, vseskozi mi zatisnila očesa, pazila je na nas in nas varovala v našem brezskrbnem spanju. Skoraj nepremično je gledala v dolino. Tudi ona je bila doma iz teh krajev in v njeni mladosti so kmetje prav tako sovražili divje prašiče. Povsod so bile same pritožbe čez naš rod, ko da nimamo pravice živeti tudi mi. Ne moremo pomagati, če smo ustvarjeni z dolgim rilcem in želodcem, kateremu prija koruza, oves in še kak poljski pridelek. Toda tudi če bi bili ustvarjeni tako, da bi se hranili s kamenjem in bi imeli okusno meso, bi si človek že kaj izmislil o naši škodljivosti. Čez majhnega požrešnega voluharja je manj pritožb kakor čez nas, ker pač nima veliko in okusnega mesa. Tudi nekateri lovci so se nalezli te kmečke miselnosti. Ponekod naj bi bili krivi kmetovega gorja samo mi, saj ga človek s svojimi gospodarskimi in drugimi predpisi nikdar ne polomi. Prašiči in druge divje živali nimamo človeškega jezika, zato molčimo in trpimo.

Poletje je minilo in gozdovi so dobili čudovite barve. Zdelo se mi je, da se sprehajam po pravljicnem svetu. Toda tudi jesenske barve so ugasnile. Noči so postale hladnejše in presenetila nas je prva slana. Listje je začelo odpadati z dreves in šumelo nam je pod nogami. Prvič v življenju sem videl, kako je narava snela nad našimi skrivališči listnato streho.

Tedaj smo spali na ležišču, ki smo si ga znali že sami pripraviti. Ko se zbudim, je bilo vse belo okoli nas. Skoraj zasut sem bil z belo moko. Padel je prvi sneg. Kakšno presenečenje! Vstanem, se stresem in opazujem belo čudo. Sprehodim se in za menoj so ostajale stopinje, naš največji sovražnik. Prvi in drugi dan, ko je zapadel sneg, smo ostali kar v našem starem bivališču in si poiskali nekaj malega za pod zob. Obrnili smo vse ruše in pregazili sneg. V želodcih pa nam je vse bolj krulilo, zato smo naslednjo noč odšli v revir, kjer smo že večkrat napolnili želodce s kostanjem. Pošteno smo se najedli. Toda za seboj smo v snegu puščali sledi, ko smo se umikali v goščavo, kjer naj bi prespali nov dan. Vsi stari prašiči vedo, da je sneg naš sovražnik in lovčev pomočnik. To prav kmalu spoznajo tudi mlajši. Kmalu zjutraj zaslišimo rahlo šumenje in pokanje vej. Mati je dvignila nos in skušala ugotoviti, od kod prihaja nevarnost. Toda šum je prihajal iz smeri, kamor je vlekla rahla sapa. Opozorila nas je, naj bomo pripravljeni, da bi lahko skočili, ker se nam verjetno pri-

bližuje izkušen lovec, ki zna izkorniščati smer vetra. Komaj nas je na to opozorila, že spoznamo šumot človeškega koraka in že zagledamo tudi lovca. Tedaj sem ga prvič videl, kako je počasi in previdno stopal. V roki je držal svetlo-črno pripravo, ki si jo je izmislil za uničevanje živali, pa tudi samega sebe. A lovec nas ni opazil in smo jo lahko mirno odkurili.

Mati naprej, mi za njo. Komaj smo bili okrog griča, pa že strašansko počli. Pospesili smo korake in zavili v drugo smer. Toda spet strelili in žvižgi nad našimi glavami. Razkropili smo se na vse strani in vsak jo je ubral po svoje. Tekel in preskakoval sem drče in jarke, kolikor urno so me nesle noge. Še nekaj strelav, pa je vse utihnilo.

V temni grapi sem postal. Potem sem se nagonsko pognal okrog hriba in še čez grapo, kjer smo se brez predhodnega sporazuma spet našli. Toda bratca ni bilo na »zbor-no« mesto. V gosjem redu smo nadaljevali pot. Končno smo se ustavili v košatem smrekovem gozdiču.

Dolgo je bilo za nami vse tiho. Toda naenkrat je v gozdu spet počila vejica. Dvignil sem nos in skušal preizkusiti zrak. Sapa pa mi ni vlekla proti nosu, zato nisem ugotovil nič nevarnega. A glej vruga, v smer sape iz mojih nosnic zagledam lovski klobuk, s ščetinami nekega našega soimenjaka za tralom. To ne bo nič dobrega, pomislim. Skočili smo v tri smeri.

Komaj dosežem prvi rob proti grapi, že počli in ogenj se pokaže naravnost proti meni. Tudi drugod je začelo pokati. Spoznal sem, da smo obkoljeni. Ko pospešim beg, že spet počli, a sem jo odnesel. Po nekaj skokih v sosednji rob za hip postanem. Skoraj odrevenel sem, ko na stojišču zagledam lovca, ki mi meri naravnost v glavo. Že si predstavljam, kako odhajam v večna lovišča. A čudno — puška molči. Lovec me gleda preko kobi-

Foto St. Lenardič: Iz obroča

lice in ne ukrivi prsta. Morda so ga prepričali članki v »Lovcu«, morda je sam prišel do tega, da je treba spremeniti odnos do divjih prašičev. Kako lovci izbirajo pri srnjadi in gamsih, preden ukri-vijo prst, po nas prašičih pa mlati-jo od kraja, po vsem, kar ima rilec. V vsakem času, tudi v visokem snegu, ko nas že preganjata lakota in mraz. Družinska disciplinska sodišča in poslovniki zaradi rdečih pik na srnjačem rogovju naprtijo lovcem razne kazni, od prepovedi lova do izključitve. Hkrati pa poslovniki za uspešno preganjanje našega rodu še vedno priznavajo nagrade v obliki izkupčka za naše meso. Lovci, če bo tako šlo naprej, najbrž ni daleč čas, ko se odtisi naših parkljev ne bodo več sledili v slovenskih loviš-čih. Samo v oborah in živalskih vrtovih boste lahko še videli poslednje skrušene ostanke nekoč

tako mogočne divjadi. Koliko denarja gre za »lovške domove« (v narekovajih), za plačevanje škode od divjadi je pa nekaj tisočakov že preveč! Če vam je res pri srcu divjad, kakor se trkate na prsi, potem mora biti tudi lov na divje prašiče v skladu z lovsko etiko in lovsko pravičnostjo — kajti tudi divji prašiči smo divjad!

Jaz edini sem se rešil s tega lova, ker mi je prizanesel lovec s pravim lovskim srcem. V ognju je obležala moja mati, za njo pa vsi moji bratje in sestre. Če ne bi na tem, bi na drugem ali tretjem lovu, kajti ozimci še vedno potrebujejo materine izkušnje in njeno šolo. Hvala ti, lovec s pravim lovskim srcem! Ko bom na vrhuncu svoje moči, bi bil zadovoljen, če bi prišel pred tvojo risanico, da bi moji mogočni čekani krasili tvojo lovsko sobo...

Oblak nad prepadom

Tone Svetina — ilustriral Lojze Perko

XI.

Z druge strani sta v Gamsove planke prilezla Andrej in Matevž. Za sledjo sta šla le do sedla, kjer sta razločno videla, da je zavil v polico. Obstala sta in se dolgo časa nista mogla odločiti. Matevž se je odločno uprl, da bi plezal čez Rogov steber, ker se ni počutil dovolj plezalca. Andrej ga ni maral siliti, čeprav bi šel sam za sledjo. Zato sta sklenila, da ga bosta obšla in na drugi strani čakala, kje se bo s strelji izdal. Ta odločitev se jima je zdela pametna, ker ni bilo verjetno, da se bo po svoji sledi tudi vračal, saj ju pričakuje za hrbtom. Bila sta še v koritu, ki vodi v prepadne konte pod Planami, ko so se zgoraj že razlegali strelji. Andrej je od jeze stiskal zobe, ko je mimo njiju pridrvel del splašenega tropa.

»Morava ga dobiti, za vsako ceno!« Pot do Prodnika naravnost navzgor je zapiralo neprehodno ostenje. Zato sta ga morala obiti. Vzpela sta se na greben. Andrej je z daljnogledom opazil Prodnika precej visoko in daleč, ko se je že namenil navzdol. Skrila sta se in čakala, če se bo umikal povprek, kjer je bil naravni izhod iz skalovja. Začudena sta bila, ko se je spustil naravnost navzdol. Matevž je že sodil, da sta prepozna in da bo ušel.

Ko pa sta spet pokukala čez rebro, pripravljena s puškama v rokah, sta videla sled, ki se je vrnila in zavila povprek k njima v skalovje. »Skupaj smo,« je dejal Andrej in močnejše mu je udarjalo srce. »Po teh policah nekje se bo priplazil. K meni ali k tebi, Matevž, ker sta samo dva prehoda. Streljaj ga v nogo, če ne bo dvignil rok in glej, da boš zadel, ker bo sicer po tebi!« Andrej se je spustil na spodnje police. Hotel je priti na skalo, kjer je bilo ob treh macesnih stojiščih za čakanje gamsov. Po katerikoli polici ga bo prineslo, bo moral čez

plaz in mimo macesnov ter se bo znašel tik pred njim. Matevža je pustil zgoraj za kritje in če bi slučajno uporabil običajni prehod, kar pa je bilo za Prodnika kaj malo verjetno. Že blizu skale, ki si jo je izbral za zasedo, se je polica zožila. Andreju se je mudilo. Hotel je biti v zasedi vsaj malo prej, da bi se lahko pripravil. A ko je stopil izza vogla mizaste pečine, sta se znašla s Prodnikom iz oči v oči. Obstala sta kot ukopana, za hip presenečena. Andrej ga je prepoznal le po okornih medvedjih rokah in zlokobnem zelenem lesku oči, ki so morilsko sijale iz črne maske nad okrvavljeno brado. Lovec je prvi prišel k sebi:

»Podaj se, Prodnik!« je zavpil, se pritisknil ob skalo in že mu je puška zdrsnila z rame. Nameril mu jo je v prsi. Prodnik je bliskovito zamahnil z roko. Strel je jeknil mimo njegove glave. Zmo se je odbilo od skale in presunljivo zažvižgalo. Preden je lovec repetiral, je Prodnik že držal za puško in mu jo skušal izpuliti iz rok. Zgrabila sta se in ruvala za puško. Nevarno sta zamihala nad globino. Pritiskala sta se ob steno in skušala drug drugega pahniti v prepad. Vendar sta se oba, opremljena z derezami, čvrsto držala ozkih sneženih tal.

Roke so trzale, v nogah so prijemale krči. Oči so jima izstopile in telesi sta se oznojili. Obema se je ustavil čas. Delal pa je za Prodnika. Vse bolj se je uveljavljala njegova bikovska moč, ki je lomila lovčevo vztrajnost in trdnost. Tu mu vsa gibkost ni nič pomagala. Počasi ga je Prodnik potiskal ped za pedjo nazaj proti ovinku na polici, kjer je na robu zmanjkalo skale za oporo.

Andrej je začutil, da ga moči zapuščajo. Spačil se je v nadčloveškem naporu, da je zadržal pritisk Prodnikovih rok. Zlokobne, mačje ugonablajoče oči pa so se smejale. Lovca se je pollašala gro-

za. Ko mu ni prišlo na misel nič rešilnega, so ga hrabrile le še Janine otožne oči, misel na otroka in mrtev gamsji trop sredi snegov. Prodnik ga je lomil, počasi, toda gotovo. Zavedal se je premoči in se satansko krohotal skozi stisnjene zobe. Samo okrajek v skali je še dajal oporo lovčevemu ramenu, za njim pa se je odpiralo belo brezno. Lovčevo čelo so brazdale kapljice znoja in mu polzele v oči.

Andrej se je umikajoč znova prestopil in Prodnik je za njim dobil novo oporo. Preden pa je z rokami odločilno pritisnil, ga je Andrej usekal z okovanim čevljem v piščal. Prodnik je zatulil in z eno roko izpustil puško. Lovec pa je izgubil ravnovesje. Preden se je ujel in popravil, ga je Prodnik z nožem udaril tik nad srce. Andrej je klecnil in se opotekel čez skalni skok ter se trkljal v grapo. Spodaj ob dveh usahljih drevesih se je ujel in negibno obležal.

Prodnik je obstal na robu prepada, iz katerega se je kadila megla kot iz ogromnega kotla. Pogledal je v globino in začutil, da se mu tresejo noge. Izbulžil je oči in se pošastno zamaknil v krvavo konico noža: Njegova kri! To naj bo za Jano in za tisto v Zelenem jeziku. Za mir v skalah in dober lov! Obrisal je nož ob irhovice, ga spravil in dejal: Zadnja zmaga, najboljša zmaga...

Takrat je v skalo tik ob njegovi glavi oglušujoče tlesknilo. Popadel ga je paničen strah. Tu ni bilo zaklona, kjer bi se skrnil pred kroglo, zato je bežal nazaj po policah, ne da bi se ozrl.

Streljal je Matevž. Ko je zaslišal strel in krič, se je hitro spustil navzdol, ne da bi pomišljal, kaj se je zgodilo. Še je streljal Matevž za Prodnikom, kadarkoli se je pojavil na rebro. Toda zadel ga ni, preveč so se mu tresle roke.

Prodnik se ni ustavil. Misli je, da so ga izdali in obkolili Gamsove

plane. Kakor preganjana žival je bežal po svoji sledi, od koder ga je prineslo.

Andrej pa je ležal ujet za dvema macesnoma, ki sta skupaj stezala svoje okleščene veje v naročje prepada. Puška in klobuk sta odletela v globino. Pred njegovimi očmi so zaplesale gore, se vrtnčili vrhovi dreves. V krvavi mlečkasti megli pa je še vedno videl zelene zlobne oči. Potajil se je in ležal ko mrtev. Jedka bolečina ga je žgala v prsih in proti ramenu. Čutil je toplo kri, ki mu je polzela po životu. Groza pred koncem ga je obšla ob čudnem naključju, da je še živ. Z muko v srcu je čakal, kdaj se bo Prodnik nagnil čez polico in ga ustrelil.

Tedaj je z grebena zaslišal strele in hreščanje derez.

Odmev strelav je utihnil. Andrej se je počasi dvignil na kolena. Razen udarcev in ogrebotin ni čutil ran, toda ujet je bil v ledeno past. Gladka skala nad njim, v pečevje pa je vodila zelo ozka polica. Pred očmi se mu je stemnilo, zato se je čvrsto oprijel dreves. Sedel je in se odpel ter opazil kri. Rana ni bila globoka, je pa močno krvavela. Raztrgal je srajco in z njo skušal ustaviti krvavitev. Izgubljeno je strmel v grozljivo meglo in potrpežljivo čakal Matevža. Ni ga bilo. Postal je nestrpen in jel se je jeziti nanj, ki da se gotovo boji Prodnika in se obira, okleva, ali pa od strahu celo beži v dolino. »Matevž! Matevž, pomagaj!« je klical.

Glasovi so se razlegali kot v podzemni votlini neznane razsežnosti. Zamrli so v megli.

Kmalu potem se je zgoraj oglasil Matevž. »Andrej! Andrej! Andrej!« je klical preplašen in zbeگان. Skakal je sem in tja po policah in lovil glasove, ki so prihajali kakor iz groba:

»Matevž, Matevž! Pomagaj! Pomagaj!«

Preden se je ujel in popravil, ga je Prodnik z nožem udaril tik nad srce

Našel je mesto, kjer se je lahko sklonil. Spodaj na robu prepada je zagledal Andreja, razoglavega in naslonjenega k drevesu.

»Kaj je bilo, Andrej?«

»Živ sem, samo ne vem, kako bi se izvlekel iz te preklete luknje! Kje je Prodnik?«

»Pobegnil je.«

»Si ga zgrešil?«

»Ali sva varna?« se je Matevž v strahu oziral okoli sebe po skalah.

»Ne boj se, če je zbežal, ga ne bo nazaj.«

»Kako naj pridem do tebe?«

Minila je ura in v lovcu je usihalo upanje v pomoč. Začelo je snežiti v redkih kosmih. Matevž ni mogel do njega. Zlizani in oledeneli prestop v polici ga je ustavil le kakih petnajst metrov od njega. V roke so ga stisnili krči, glavo mu je zavrtelo in želodec boleče tlačilo. Ustavila ga je ledena obloga, ki

je v koritu nabreklo pokrivala skalo. Bila je kot steklo gladka in zdrsljiva.

»Andrej, ali naj grem po ljudi, ali po vrh v kočo? Živ tukaj čez ne pridem. Če padem, boš ostal sam.« Matevž je sedel na robu in od onemoglosti ga je skoraj posilil jok. Že je močnejše snežilo. Obupaval je in spet predlagal, da bi šel po pomoč.

»Ne hodi! Noči ne prestanem. V megli in snegu pa bi me ne dobili.«

Andrej se je na tihem jezil na Matevža, silil pa ni več, da bi zdelal prehod. Če bi še ta zdrsnil, bi bila oba zapisana smrti. Sklenil je, da bo poskusil sam. Ukazal je Matevžu, naj mu zbije s palico stopinje in oprimke, kolikor daleč more.

Več ko pol ure se je Matevž mučil, da mu je pot lila s čela, ne da bi se

ozrl v globino pod seboj, in s palico okovaniko sekal stopi in oprimke vse do prestopa. Andrej pa si je nabiral moči. Potem se je dvignil in korak za korakom počasi, kakor bi tipal, naslonjen v sneženo pobočje plezal vse do oledenelega curka, ki se je izgubljal v prepad sto metrov globoko. Dvomljivo je bilo da bi dereze prijele, oprimkov za roke pa ni bilo. Obupan se je vrnil k drevesom. Misel je odhitela k Jani. Spomnil se je njenih besed: »Otroka bova dobila. Ne smem te izgubiti!« Prodnik se je zlizal, jaz bom ostal v gorah. Jana bo sama z otrokom. Prekleta reva je Matevž, če zdrav ne bi zdelal treh metrov ledu! Kdove kaj mu roji v glavi. Za Jano je tiščal. Morda si želi, da se ubijem ali da zmrznem čez noč. Prodnika v zapor, mene v jamo, njemu pa bo ostala Jana. Iz usmiljenja bi ga najbrž vzela.

Prezirljivo ga je gledal, ko je obupan sedel na okrajku in tarnal. Sum, da se v Matevževi nemoči skriva želja po njegovi smrti, ga je zgrozil in mu zganil voljo, da tvega do skrajnosti. Sam mora v prestop! Drugi del je Matevž že nadelal in usekal stopinje. Andrejeve misli so hitele in iskale rešitev. Pogled mu je drsel po ledenem slapu in nenadoma se je domislil, da sta norca. »Norca! Čemu imava puško? Izstreliti mi stopinje v gladkem ledu curka!«

»Saj res,« se je zganil Matevž in se čudil, kako da jima to že prej ni prišlo na misel.

S kraja, kjer je bila polica dosti široka, je Matevž streljal od strani v oledeneli slap. Ledeni okruški so se trkljali v prepad. Postrelil je vse naboje in za krogami so ostajale razkošne, ostrorobe skledaste odstrelnine, mnogo boljše stopi, kot jih je bil izsekal s palico.

Andrej se je podal na polico in se spoprijel z ledom. Z izrednim naporom se je potegnil v svet med nebom in zemljo. Z nohti se je

zajedel v ostrež, ki so ga v ledu izgrebale krogle. Dereze so dobro prijele. Mišice so se napele, rana ga je skelela, da je stiskal zobe, in meglilo se mu je pred očmi. Nihal je in globina prepada ga je vlekla vase. Pogledal je proti Matevžu. Še nekaj korakov in polica bo postala široka, prostrana. Bližal se je, bližal in Matevžu je zastajala sapa. Zanihal je v prestopu in hip nato ga je pot vodila iz objema smrti v življenje.

Na majavem stojišču ga je pričakal Matevž in mu pomolil roko v pomoč. Oprijel se je in ga hvaležno pogledal. Z občutkom sramu se mu je razkadil sum v tega plahega fanta. Ko sta dosegla široko polico, se je Andrej ves moker

zgrudil in sneg in obležal v zavetju pod prvim previsom. Bil je smrtno bled in izčrpan. Matevž mu je vлил požirek žganja in ga napojil s sladko kavo. Premagal je slabost, posledico velikega napora, in si opirajoč se na Matevža pomagal s palico, da sta se izvlekla iz skalovja na greben.

Zagrnila ju je snežna zavesa in skrbelo ju je, da bi zašla. Šele ko sta spodaj med drevjem našla stezo, sta si oddahnila in sedla v sneg, počivala in pojedla vse, kar jima je ostalo. Kakor pijana sta potem opletala skozi hosto, navzdol in navzdol, skozi mečavo brez konca, proti koči.

(Pride konec)

Po lovskem svetu

Avstralija

(Iz knjige »Weltjagd heute« — Berlin)

H. J. Frith — iz nemščine Francè Cvenkel

(Nadaljevanje in konec)

Divje race

Avstralske divje race so po večini selivci, ki se išoč vodo neprestano selijo čez kontinent. V pokrajinah, kjer vlada deževna doba, se pojavljajo v velikih množinah in gnezdijo v vsakem letnem času. Ko se močvirja pričnejo sušiti, odletijo dalje. Notranjost dežele je posebno poletni bolj sušna kakor obalna področja, zato so vsako leto v tem času selitve proti obali. Ta premik privede divje race bliže naseljenim predelom, s tem pa tudi lovcem. Toda lov na divje race je pod večjim nadzorstvom kakor

katerikoli drug lov. Vsaka država je vložila mnogo truda, da bi ta lov zakonsko uredila. V največ primerih je lovna doba vsako poletje v tretjem, četrtem mesecu. Lovcu je dovoljeno prvi dan lovne dobe upleniti 20 rac in vsak naslednji dan po 15. Žal ta omejitev ni povsod enotna.

O ekologiji divjih rac malo vemo. Šele pred kratkim so se biologi »Commonwealtha« in Avstralije lotili tega študija. Razumljivo, da se je pri tem treba še veliko učiti, toda že sedaj je jasno, da so razširjena osuševalna in druga podobna dela vzrok velikemu zmanj-

šanju staleža raznih ptic, še posebno rac. Nujni so ostri ukrepi za njihovo ohranitev.

V nekaterih delih dežele je začetek lova na race važen in zanimiv dogodek. Že dan poprej pričnejo prihajati z avtomobili lovci v velikem številu večkrat stotine kilometrov daleč k močvirjem, ki so najbogatejša teh ptic. Potem ponoči povsod v bivačkih tlijo ognji na mrak in race čakajočih lovcev.

V večini drugih predelov dežele pa gre lovec na race sam s svojim psom in je kot športnik bolj v čišlih, kajti uspeh lova je odvisen od sposobnosti lovca in njegovega psa.

Lovni načini so različni. V notranjosti dežele lovci prebredejo plitvo, toplo vodo močvirja in se skrijejo vsak za svoje drevo ali grmovje, kar jim služi kot kritje. Race hitro letijo sem in tja ter ob zgrešenih streljih zginjajo v daljavi, hiter in siguren strelec pa ima uspeh. Vsaka race leti z drugo hitrostjo, v drugačni višini in smeri.

Na jugu Avstralije prebijejo številne jate rac poletje na neki, kakih 150 km dolgi laguni s slano vodo in vsak večer letijo k obali, da se poživijo na sveži vodi, ki priteka z gričev. Lovci, ki se skrijejo na peščenem obrežju, lahko pričakujejo obilen plen. Drugod zopet lovci dajejo prednost čolnom, s katerimi se skozi trstje približajo sicer pazljivim vodnim pticam. Ponekod lovci obkolijo tudi manjša močvirja in splašijo race z motornimi čolni ali letalom.

V Tasmaniji lovijo posebno vrsto vodne perjadi, črne labode. Lov je omejen na nekatera zelo velika jezera, na katerih je na deset tisoče labodov skupaj. Lovci se peljejo z motornim čolnom naravnost čez jezero in streljajo na labode, ki se dvignejo pred njimi. Oblast podpira prizadevanja, da lov ne ogroža obstoja črnih labodov.

Koala ali medvedek vrečar, ena izmed značilnih avstralskih živali. Zaradi mehkega, kodrastega kožuha so ga skoraj iztrebili, sedaj je pod posebnim varstvom. Dolg je 60 cm, visok 30 cm. Mladiček ob rojstvu meri komaj 2 cm in preživi še pol leta v materini kožni vreči. Preden pa postane samostojen, ga samica nosi še vse leto na hrbtu in oskrbuje

Prepelice

Prepelica je v Avstraliji zelo številna. Kljub temu pa lov nanjo ni tako vse splošno razširjen kakor na divje race in je bolj lokalnega pomena.

Kjer jih lovijo, uporabljajo za lov vedno pse ptičarje. Razlog, čemu ta lov ni tako ljudski, naj bi bil v tem, ker bi moral lovec imeti vse leto psa, ki bi ga lahko uporabil le v kratki lovni sezoni. To je pa za Avstralca negospodarsko!

Kljunači

Velike množine kljunačev in dolgokrakih ptic se vsako leto seli iz Azije v Avstralijo, da tu prebijejo poletje ob ustjih rek, na morski obali, kakor tudi v močvirjih na celini. Toda avstralski lovec šport-

nik doslej ni pokazal veliko zanimanja za lov na kljunače; samo nekateri se bavijo z njim.

Kunci

Ti se pravzaprav nahajajo povsod v Avstraliji, vendar so njihovo najljubše prebivališče velike ravnine. Pripeljali in naselili so jih prvi kolonisti iz Anglije, a se sprva niso preveč razmnožili. Šele z letom 1860 se je, izhajajoč od Victorije, začelo hitro razmnoževanje. Kako so se potem v množinah, ki si jih ni mogoče predstavljati, razširili po vsej celini in s tem povzročili ljudskemu gospodarstvu ogromno škodo, kako so jih končno leta 1951 z zanešeno miksomatozo drastično razredčili, vse to danes sodi v zgodovino. Vendar so še vedno številno zastopani, čeprav je samo majhen del njihovega

nekdanjega velikega števila preživel to kužno bolezen. Mnogi otroci v Avstraliji so še vedno vzgojeni s prepričanjem, da so kunci sovražniki dežele številka 1, in da bi jih morali iztrebiti. Kdor jih je lovil kot športnik, je tamkaj, kjer sem jaz doraščal, tvegal vzdevek »jedec kuncev«, kar velja za veliko žalitev. Kljub temu pa so jih lovili v velikih količinah za prehrano in jih prodajali mestnim prebivalcem, ki so bili v svojih navadah, tudi kar se tiče jedilnega lista, manj izbirični. Ko je prebivalstvo mest in vasi naraslo, so kunci postali priljubljene lovne živali blizu naselij. Lovijo jih na vse mogoče načine, celo s splepilnimi lučmi ali tudi z golimi rokami.

Džungla

Prava džungla je v Avstraliji samo na vzhodni obali, v omejenem obsegu. V tem predelu so najboljša tla z mnogo dežja na leto, tako da so tukaj začeli deželo kultivirati za kmetijstvo.

Značilni za avstralsko džunglo so mračnost in vlaga, s plezalkami obrasla drevesa in z gnijočim listjem pokrita tla. Divje rasla vinska trta, ki se vzpenja na dreve, ima zelo velike trne, in drevesni listi so porasli s tako trdimi in ostrimi kosmatinicami, da se z njimi lahko zbodeš. Na srečo tukaj ni niti leopardov niti pantrov in kač anakond, tako da je tukaj še novinec dokaj varen, če ni lahkomišen. Vendar sta za uspešen lov v džungli potrebni določena spretnost in izkušnje.

Močvirske goščave so naseljene s številnimi kenguriji, talegala kokošmi ali grmičaricami in z mnogimi pisanimi čopastimi golobi.

Kengurije lovijo na zalaz v njihovih skrivališčih, ali pa jih zasledujejo do obronkov džungle in jih uplenjajo na pašnikih, ko se hranijo.

Grmičarica je črna ptica velikosti domače kokoši, ki pa svojih jajc ne leže. Samec petelin znosi skupaj velik kup gnijočih rastlinskih ostankov, kokoš znese v ta kup jajca; — kebčki se zležejo ob toploti, ki nastaja ob gnijočih rastlinah. Mladiči se dokopljejo sami na površje in samostojno stečejo v goščavo, ne da bi videli svoje starše. Kmalu, ko zapustijo jajce, lahko letijo.

Čeprav grmičarice lahko letajo, živijo največ na tleh. Tudi beže po tleh. Na splošno jih lovijo s psi, ki jih prisilijo, da zlete na drevo. Medtem ko pes lajajoč obkroža drevo, se lovec priplazi skozi grmovje in sestrelji ptico. Drug lovni način uporabljajo v času zorenja banan. V močvirnatih predelih gojijo banane največ na pobočjih. Lovec tedaj sede na pobočju za bananina stebela in strelja na grmičarice, ko letajo iz goščave v nasade.

Čopasti golobi so selivci in se zadržujejo v najvišjih drevesnih vrhovih, da jih je s tla težko opaziti. Če hoče imeti lovec uspeh, mora izvrstno poznati njihove navade in prostore, kjer se hranijo. Vedeti mora, na katerih vrstah dreves jih kljub njihovim varovalnim barvam najlaže odkrije. Čopasti golob je pisana ptica s svetlečim se črnim, zelenim, škrlatno rdečim in rumenim perjem. Nekateri so precej veliki in tehtajo 2 do 3 funte (1 angl. funt je 0,45 kg, op. prev.). Njihova hrana sestoji iz divjih fig, cedrovih in palmovih sadežev ter drugih semen. Vendar so grmičarice in čopasti golobi z zakonom strogo zaščiteni; dovoljenja za lov nanje dajejo samo v nekaterih krajih.

* * *

Iz tega poročila o najvažnejših lovilih v Avstraliji je tudi razvidno, da domači lovec že dojemja spreminjanje pionirske faze lovstva v urejen lovni sistem. Sedanja generacija se lahko še spominja časa,

ko se je dežela začela spreminjati iz pristanja in ko je bil lov povsod in vsak čas dovoljen ter je lovec imel na voljo obilico divjadi. Lovili so, ne da bi mislili na prihodnost. Lovili so enostavno zato, da so si pridobivali hrano, in lovili so, da bi očuvali obdelano zemljo pred škodami od divjadi. O lovu kot športni dejavnosti ni bilo govora. Sedaj se pa začenja vedno močnejše spreminjanje v smislu zmernejšega lovljenja in za ohranitev različnih vrst divjadi. Brez dvoma je povod temu tudi močno naraščanje prebivalstva, prometnih sredstev in gradnja cest, ki so najoddaljenejše kraje približale mestom. Zanimanje za lov in lovske probleme je močno naraslo. Avstralci so prvič spoznali, da divjad ni neizčrpen vir in da so iztrebljevalne metode preteklosti potrebne korenite spremembe. Pokazali so se prvi zarodki zakonske zaščite prosto živečega živalskega sveta; toda žal so lovne dobe in lovopusti določeni brez proučitev. Ker je npr. neka vrsta gosi v nekem okraju leta 1956 povzročila škodo na riževi kulturi, so 15 vrst vodnih ptic na vsem severnem teritoriju, v ogromnem delu dežele, označili za škodljivce. Sedaj so v tem predelu namestili dobrega, priznanega biologa, da pojasni zadevo in da se takšne napačne odločitve ne bi več ponovile.

Leta 1945 ni bilo v Avstraliji nobene univerze, ki bi se na kakršen koli način brigala za gojitev avstralskih ptic in sesalcev, in ni bilo ministrstva, ki bi enemu samemu biologu poverilo proučevanje teh problemov. Danes je že najmanj pet univerz, ki poleg drugih nalog proučujejo domači živalski svet in kakih 20 biologov deluje tudi v tem smislu na lovskih službenih mestih. Zdi se, da bo na ta način lovstvo v Avstraliji v bližnji prihodnosti temeljilo na jasnejšem sistemu ter da bo čuvanje in gojitev divjadi zagotovljeno na znanstvenih načelih.

Lovski oprtnik

SOS race

Stalež rac iz leta v leta upada, o tem veliko pišemo, razpravljamo, tarnamo, ne napravimo pa skoraj nič. Lovopust je prekratek. Avgusta je večina mladice še nedoraslih in se težko ali sploh ne dvignejo: Raca vodnica pa se v tem času goli ter izgubi večkrat hkrati toliko letalnih peres, da se tudi ne dvigne. Lov na race v tem času ni lovsko pravičen.

Prav tako bi morala biti raca zaščitena tudi v februarju. Tedaj se race že zbirajo v pare. Če imajo mir in jih ne odstrelimo, gotovo gnezdijo pri nas. Nekajkrat sem na lovu na kljunače (sredi marca) našel račja gnezda s 5, 6, 7 in celo z 8 jajci. Redke so lovske družine, ki so iz lastne pobude zaščitile raco v februarju. Meni je znana le LD Ptuj.

V lovskih krogih je po vsem svetu znano, da ima raca v Jugoslaviji najkrajšo zaščitno dobo in da pade v Jugoslaviji sorazmerno največ rac. Če hočemo biti lovsko pravični, moralni in se držati lovske etike, s čemer se radi ponášamo: zaščitimo race od 1. februarja do 31. avgusta.

V zvezi z lovsko etiko in lovsko pravičnostjo naj omenim strel na vodi. Vsak pripravnik ve, da ni lovsko pravično streljati zajca v ložu ali fazana na tleh. Kakšna razlika pa je med zajcem v ložu in raco na vodi? Jaz je ne vidim! Zame je streljanje rac na vodi pridobivanje mesa, ne pa lov. Če streljaš v jato rac na vodi, pa četudi jih nekaj pade, si lahko prepričan, da je nekaj odletelih ranjenih, ki bodo prej ali slej v mukah poginile. Ali je torej tak strel lovski užitek? Streljanje rac na vodi, še posebno na race v jati,

lovsko ni pravično! Če se tega doslej lovci nismo držali, moramo pomisliti, da je bilo svoj čas mnogo manj lovcev, dosti več rac in slabše orožje. Naša moralna dolžnost je, da spremenimo tudi odnos do divje race, ker nas bodo sicer naši zamenjci upravičeno obsojali. In tretje, kar bi lahko naredili za zaščito race, je krmiljenje. Ob potokih, kalužah, ribnikih, jezerih, kjer se race rade zadržujejo, natesimo vsaj v začetku februarja nekaj želoda, koruze in sličnega. Race se bodo navadile krmišč in bodo gnezdile v bližini. Če jih ne bomo v februarju »krmili« s šibrami in jim bomo dali mir ter hrano, se bo stalež rac prav gotovo povečal.

Alfonz Mazlu

Na lisice brez strupa

Morda drži, da je najenostavneje loviti lisice z ampulami. Pri usmrtnitvi s cianovodikom se žival tudi najmanj muči. Toda ker ni ampul, se lovci izgovarjamo na vse pretege, namesto da bi lovili lisice na druge načine. Včasih res malo škriplje mrz na nočnem čakalju ob mesečini, toda dobro oblečen lovec ob požirku vročega čaja ali kuhanega vina vse lahko prenese, še posebno, če opazuje lepoto

zimske noči. Ni pa potrebno neskončno čakanje na lisico, kakor pripovedujejo nekateri. Seveda je lisice treba prej navaditi. Če preko leta mečemo razne mesne odpadke in kosti na lisičje stečine, bo lisica prav gotovo prišla že od osme do devete ure zvečer. Ne samo ena, celo več, če imamo primerno čakališče, da nas ne izda veter. Seveda o premikanju, kašljanju in kajenju ni govora. V »Lovcu« je bilo o čakalju na lisice že toliko napisanega, da je vsako pisanje o tem odveč. Vzpodbuditi je le treba mlajše lovce za ta nadvse lep in uspešen lov. Za tiste, ki so nas pa bolezen in leta prikrajšale pri tem romantičnem lovu, so pa najprimernejše pasti. Čudim se, da lovci ne sežejo po pasteh, ki so tako dobro lovilo ob pomanjkanju strupa. Ni res, da lov s pastmi ni uspešen. Kot dokaz naj navedem, da sem v lov. letu 1969/70 ujel v pasti 21 lisic, 6 potepuških mačk, 11 vran in 1 hermeline. Seveda tudi ta lov zahteva precej truda in časa. Zgodi se, da ti ponoči odnese lisica zvečer ujeto mačko. Tudi vrana včasih ne počaka v pasti, saj lisica brez bojzani zavleče past v grmovje in jo izprazni. Z velikim zadovoljstvom pa se vračaš, če si ujel lepega, močnega lisjaka. To je pa bolj redko, saj se predvsem rade uja-

mejo slabe in bolne lisice. O nastavljanju in pasteh je bilo v predlanskem »Lovcu« vse tako dobro opisano, da ni kaj pripomniti. Toda past ne sme biti skrpučalo, »ostanek« nekdanje pasti. Tudi v trgovini lahko kupimo past z napako, da npr. vzmet udarja na stopalo oz. ploščo od spodaj navzgor tako, da zbije lisici tacco prej iz pasti, preden bi jo zagrabili čeljusti.* Lov s pastmi pa ni potreben tam, kjer lahko jamarijo. V višjih skalnatih predelih jamarjenje ni priporočljivo, saj ne veš, če boš dobil psa iz lisičine. Lisice v lovišču delajo res veliko škodo, zato bi bilo prav, da se za lov nanje ogrejejo zlasti mlajši lovci. Naj omenim primer: Šel sem nastavljat pasti. Upal sem na uspeh, saj sem v eno smer sledil več lisic. Čez dva dni sem šel gledat, če se je kaj ujelo. Toda moja stara sled je bila vsa posuta s srno dlako, sneg pa steptan od srne in lisic. Nekaj korakov naprej je bila sled že krvava. Po kakih štiridesetih korakih sem našel od uboge srne samo še oglodane kosti. Po sledovih sem ugotovil, da so tri lisice prignale srno na rob gozda in jo ujele. Morda srna res ni bila zdrava, ali pa je bila stara, toda če je že preživela večji del zime, bi najbrž tudi zadnji sneg. Za saniteto v lovišču so lisice potrebne, vendar v primernem številu. To pa moremo doseči s pastmi. V past se namreč ujame toliko lisic, kolikor jih je v lovišču preveč. Odvišnim lisicam namreč primanjkuje hrane, zato jih ni težko ujeti. Dokler pa ima lisica v naravi dovolj hrane, v past ne gre.

I. Zupanc

* Lovsko pravičen je lov s pastmi dvigalkami, ki divjad takoj usmrte.

Ur.

Ivan Zupanc iz Raduhe z lansko zimo uplenjenimi lisicami

Lovski tovariš iz sosedne družine mi je nekoč rekel, da bi bil on in vsi v njegovi družini srečni, če bi lahko plačevali kmetom škodo od divjih prašičev. V našem lovišču je pa te »sreče« na pretek. Posebna ocenjevalna komisija ima polne roke dela in še ne more vseh zadovoljiti. Razumljivo je, da marsikateri kmet iz odročnih hribovskih vasi spusti krepke na račun črnuhov in lovcev. Ker imamo res zavirljiv stalež te divjadi, smo prvi skupni lov posvetili prav njej.

Sobotni dež nam je rahlo kvaril razpoloženje, vendar je bila nedelja prekrasna. Že pred svitom sva z Dragom krenila proti Jurkloštru. Nedaleč od ceste se je pasla na sočni detelji srna — lanska mladica. Ker je bila zelo slaba, sva se odločila za strel. Mojrstrsko ga je oddal Drago. S plenom in zeleno vejico sva prispela na zborna mesto. Tu pa so se začele težave. Divji prašiči so ponoči uničili precej veliko njivo koruze, nato se pa siti umaknili v sosednji hrib. Prvič so sedaj odigrali pomembno vlogo radio primo-predajniki. Zelo dobro smo slišali Vilijev glas, da je na pravem sledu. Sledil je kratek posvet in že smo začeli s premagovanjem strmine. Kdor misli, da je lov na divje prašiče brez težav in ga meče v isti koš kot lov na zajce, se moti. Lovčeva inteligenca in vztrajnost morata premagati instinkt in odlična čutila te divjadi. To pa nikakor ni lahko. O vsem tem sem premišljal, ko sem se z drugimi lovci mučil proti vrhu Trojice. Še mnogo težje delo pa so imeli gonjači. Čeprav je bil obroč mojstrsko zaprt, smo prvo rundo izgubili. A nismo postali malodušni, nasprotno, še z večjim upanjem smo zasedli nova stojišča. Lovovodja me je tokrat postavil na najoddaljenejše. Nisem si še oglel vseh dreves, primernih za pospešeni vzpon, že se je začel koncert. Ne vem točno, koliko strelav je padlo. Vem le, da je pokalo kot na

ruski fronti. Da vas ne bom predolgo mučil: — Nič nisem videl in tudi sposobnosti v hitrem plezanju nisem rabil. Toda tokrat je bil uspeh pogona drugačen kakor navadno. K temu je največ pripomogel zopet Drago, saj je položil kar dva lepa črnuha na dlako. Če dodamo še Francijevo svinjo, je bil uspeh iznad pričakovanja. Med spravilom plena sta nam srečna uplenitelja morala vedno znova in znova pripovedovati, kako sta se »sločila«. Na »zadnjem pogonu« pa so bili tudi okoliški kmetje in ti so, verjeli ali ne, »peli« same hvalnice lovski družini in lovcem. Pobožno upam, da se bodo tega spomnili tudi takrat, ko jim bomo plačevali škodo od divjadi...

Tine Frece,
LD Jurklošter

Vendarle

Dne 22. novembra 1970 je priredila LD Pivka skupni lov na veliko divjad. Kljub deževnemu jutru se je zralo precejšnje število lovcev. Takoj nad vasjo Trnje se je začel prvi pogon. Čim so začeli gonjači pritiskati, je že padel strel. Takoj za njim še drugi, potem pa še pet strelav drug za drugim. Na stojišča ni pritekla jelenjad, ampak zver, pravi volk. Po danem znaku smo se s hitrimi koraki bližali zbornemu mestu, radovedni, kaj so uplenili strelci. Nemalo smo bili presenečeni, ko smo na tleh zagledali volka. Nekateri od nas smo prvič videli to zver od blizu, čeprav mrtvo.

Volk se je previdno umikal pred pritiskom gonjačev. Na skalnatem pobočju je iskal ugodno mesto, da bi se izmuznil. Vendar to pot ni imel sreče, opazilo ga je oko lovca, ki je naglo pritisnil na sprožilec. Toda krogla je švignila kak centimeter nad volkovim plečetom. Po strelu je volk zginit. Tudi sosednji lovec ga ni opazil, šele tretji ga je videl, a ni imel časa za natančen strel. Krogla je

Foto N. Krašovec: Branko Kozlovič z uplenjenim volkom

šinila mimo zveri. Na petem stojišču pa je volk imel smolo, da mu je lovec Branko Kozlovič s prvim strelom prebil zadnjo nogo. Po strelu je kljub skoraj odbiti nogi bežal naprej, kakor da mu ni nič. Kakih 50 metrov dalje pa se je ustavil in si začel trgati prestreljeno nogo, ker ga je ovirala pri teku. To je izkoristil Kozlovič in oddal nanj še 4 strele ter ga dokončno umiril. Ugotovljeno je bilo, da je bil zadet štirikrat. Volk je tehtal 39,5 kg. Njegovo starost so ocenili na 4 leta.

Volkovi povzročajo v lovišču LD Pivka precejšnjo škodo, saj se tod pogosto zadržujejo skozi vse leto, posebno pa pozimi. Omenim naj, da je bilo na tem področju samo v pretekli zimski najdenih 31 kosov poginule oz. raztrgane divjadi, pretežno jelenjadi. Koliko pa je bilo še nenajdenih. V več letih skupaj je ta volk prvi, ki je padel na pogonu, čeprav je bilo nekaj primerov, da so volkovi na pogonu prišli pred puškino cev.

Že naslednjo nedeljo, 29. 11. 1970, nedaleč od uplenitve tega volka, se je v pogonu pojavil še drugi volk, ki pa je to pot odnesel celo kožo zaradi veje, ki je preusmerila kroglo.

Niko Krašovec

V gosteh pri mokronoških lovcih

»Zbor! Pozdravljam naše goste in jim želim dober pogled. Pazite na kure!«

»Koliko fazanov lahko ustrelim?«

»Kolikor ti jih prileti!«

Krenili smo v dveh skupinah. Bil sem v skupini vodje Ludvika — starega mačka. Škoda, da ta človek molči in da bo odnesel toliko lepega in za nas mlade »zelence« poučnega v grob. Morda bi mu bilo treba samo malo pihnniti na dušo, pa bi izbruhnil na dan?

»Pojdite počasi! Fazan se ne bo dvignil, ker je megla!«

Bil sem prepričan v njegove besede, saj sem bil prvič na lovu na fazane. Držal sem se njegove bližine in ga opazoval. Šel je kot bi se sprehajal. Pogledal je vsak grmiček in poropotal, brnil vsak večji kup trave, pretaknil vsako mejo, klical psa, zraven pa govoril: »No, le zleti! Pokaži, kako znaš biti hiter!«

»Kura! Varda!«

Bum! Bum! Bum! Bum! je odmevalo, ko da jih je zletelo sto in ne eden. Pokalo je kakor na fronti. Fazan pa v lepem letu v drugi hrib.

»Zakaj niste streljali?« sem ga vprašal.

»Danes streljajo gostje. Varda!«

Že je bil nad mano fazan. Bum! Nekaj perja in že drugič streljam. Zdelo se mi je, da sem zadel in zbil milijon. Tak občutek imaš lahko menda samo enkrat v življenju. Pobral sem mladiča in si ga ponosno obesil za pas. Pa pride do mene žena, ki je tudi lovec zatehtnik in pravi, da ga je ona prva pozdravila s strelom. Dolgo ga je gledala, ni se mogla načuditi njegovi lepoti.

»Pazite, tu je še eden!« je dejal Ludvik.

Le kje ga vidiš, sem si mislil. Seveda, vedel je, saj mu ga je pokazal pes.

V drugi skupini pod Francetovim vodstvom pa je pokalo, da sem pomislil na Italijane.

»Tam bodo pa danes vse pobili!« sem dejal Ludvik. »Kaj? Če bo eden, bo veliko! Kadar tako poka, je izkupiček le nahrbtnik praznih tulcev.«

Kasneje sem ugotovil, da je res tako.

Hu, sem se ustrašil, ko bi kmalu pohodil fazana. Šinil je ko strela, zavpil in že je počilo. Obesil sem si ga za pas.

Šli smo naprej v strelcih, ko je Ludvik nenadoma zostal. Gledal sem ga. Le kaj išče na tistem majhnem prostorčku nepokošene trave? Kako je vrelo. Fazanov ko muh na gnoju! To je pokalo. Uspeh pa je bil le eden. Ubogi Janež, kako je hitel basati, krivil enkrat municijo, drugič puško, le sebe nikoli. Pokal je, da bi mu kamion komaj sproti dovažal municijo, v zraku pa so ostajale le luknje. Smilil se mi je, tako sem si želel, da bi ga zbil, da sem pozabil streljati na petelina, ki je zletel le nekaj korakov od mene in naravnost na Janeza. »Tega pa bo!« Bum! Le papirčki so padali na tla. Iz jate, kjer je bilo kakih 20 fazanov in 30 fazank, je padel le eden in še ta je bil »jetičen«, kakor je rekel Peter, ki ga je le sklatil, čeprav se je jezil, da je njegova municija polnjena s soljo. »No ja, pa smo iz ta hud'ga ven,« je

dejal Peter ob dobrem »hmeljčku« pri Devu. Škoda, da ne moremo mi povabiti mokronoških lovcev na kaj takega, da bi na dobro organiziranem lovu tako uživali, kakor smo mi. Želim samo še, da bi s to družino imeli še naprej tako dobre odnose in da bi se sestali še kdaj na lovu in ob kozarčku ter pokramljali.

Marijan Slak,
LD Trebelno

Lovsko tovarištvo

Minila je jesen, ki bi jo najraje pozabil in zbrisal z vseh koledarjev, zakaj zgodilo se mi je prav te jeseni, da sem obdolžil tovariša, svojega lovskega tovariša, po nedolžnem. Naprtil sem mu strel iz moje puške. Bil sem kriv, obdolžil sem drugega, da je ranil solovca.

Nisem takoj doumel, počasi je prihajalo za mano, me tiščalo in se me oklepalo; bila je vest. Tisti neizprosni človekov sodnik, ki mu ne ubežiš in se oglašja na vseh samotnih pohodih, pa tudi v družbi s tovariši. Bolj sem odganjal misli, bolj so me oklepale. Hudo mi je bilo, če sem naredil krivico divjadi, živalim. Toda sedaj sem naredil krivico človeku, lovskega tovarišu.

Obdolženi je držal glavo pokonci, ostal je čvrst, ničesar mi ni rekel, samo čutil sem, da sem izgubil lovskega tovariša. Ne samo njega, tudi druge, prave, poštene lovce. Držal je glavo pokonci, jaz pa sem jo sklanjal pod težo vesti, da nisem priznal dejanja, ki sem ga zakrivil. Bil je kaznovan in brez krivde kriv.

Breme me je tiščalo k tlom. Ne samo to, tudi druga bremenena so bila zdaj težja. Kot starešina družine sem bil večkrat krivičen, nepošten. Nekoč sem zakopal srno (bil je lovopust), ki je padla namesto srnjaka. Toda s srno vred nisem zakopal vesti. Zakopal pa sem si lovsko poštenost in čast.

V lovske vrste tudi nisem sprejel mladega kandidata, željnega gozdov in zelenih prostranstev, zaradi zdravja potrebnega dežele in miru. In ta ni bil edini, mnogim sem naredil krivico s svojim nepremišljenim »ne«. Podpiral sem člane, ki so se zaklepali v svoj krog in nikogar niso pustili v zelene vrste, trobili pa na vsa usta o pravičnosti in poštenosti lova in možnosti lovskega udejstvovanja vsakomur.

In sedaj sem še svojo krivdo naprtil drugemu, dobremu in poštenemu lovskega čuvaju, svojemu lovskega tovarišu.

Kadar sedaj hodim po lovišču, si želim, da bi segel v roku lovcu, ki je nosil krivdo namesto mene in se mu opravičil. Veliko krivico sem mu naredil, ker sem molčal in ne priznal svojega dejanja. Rad bi mu segel v roko in mu rekel: »Dober pogled, lovski tovariš!«

L. Gornik

Kakor živ

V lovske letu 1967/68 so se v lovišču LD Gaj nad Mariborom pojavili divji prašiči, ki so kmetom povzročali precejšnjo škodo. Pozimi so jih zasledili na Sp. Slemenu. Lovci Jakob Maček, Ivan Žunko-Žvajger, Mirko Vajngerl in pripravnik Herman Maček so se kljub snegu in hudemu mrazu odpravili za njimi.

Pokojni Mirko Vajngerl, član LD Gaj nad Mariborom, z divjim prašičem

Komaj so se postavili na stojišča, je pripravnik že pregнал z ležišča 8 prašičev. V trop je najprej postrelil naboje Ivan Žunko iz pol-risanice. Ker je zgrešil, je ves trop pritekel mimo Vajngerla. Tudi Mirko je izstrelil ves šaržer nabojev iz svoje mavzerice. Zadel je samo enega. Tedaj so prašiči spremenili smer in zdrveli tik mimo njega, ko da bi vedeli, da ima Mirko prazno puško. Prestrašen in vesel hkrati je s pomočjo tovarišev spravil plen domov. Preden so po treh dneh prašiča odpeljali v dolino, je bil tako zmrznjen, da so ga lahko postavili na noge poleg uplenitelja in ju slikali za kroniko lovske družine.

Kronist LD Gaj

Odgovor na dopis »Proti nočnemu lovu na zajce in lovu na prašiče v velikem snegu«

V januarskem »Lovcu«, v Oprtniku, je objavljen navedeni dopis. Kot dopisnik je podpisan Andrej Pirnat, LD Velike Poljane. Izjavljam, da si je dopisnik izposodil moje ime. Če bi bil pošten, bi se podpisal s svojim resničnim imenom.

Vsekakor je s tem hotel napraviti razdor v naši lovski družini. Tak način kritike in izposojanje tujege imena ni samo nepošteno, ampak tudi protizakonito in kaznivo dejanje. Nekatere navedbe v omenjenem dopisu tudi niso točne.

Naj pojasnim način nočnega lova v našem lovišču. To je skupinski lov v mesečini brez psov, samo z gonjači. Na take love povabimo tudi sosednje lovske družine in druge goste. Namen takega lova ni samo lov na zajca, ampak tudi na lisico in volka. V ta namen imamo določen le del lovišča in tak lov traja največ po 2 uri. Priredimo ga samo enkrat na leto, če je stalež zajcev ustrezen. Dejansko pa nočnega lova pri nas že ni bilo tri leta. Plen na

takšnih lovih je zelo skromen, pač pa lovci vidijo več divjadi kakor na dnevnem lovu.

Neresnična je navedba, da je gospodar naše LD uplenil divjega prašiča v velikem snegu. Sedanji gospodar LD je član naše družine 10 let in v tem času sploh še ni uplenil divjega prašiča.

Iz omenjenega dopisa bi bralec lahko sklepal, da smo največji zatiralci divjega zajca. Zato naj navedem, kako si prizadevamo za povečanje staleža te divjadi. V lov. letu 1969/70 je naša LD prispevala celoten, nemajhen izkupiček od uplenjenega medveda po inozemcu za nabavo zajcev iz ČSSR. Zajce za ta izkupiček pa ni dobila samo naša LD, ampak še tri sosednje LD — Sodražica, Ribnica, Dolenja vas. Vse štiri družine so zajca povsem zaščitile v lov. letu 1970/71.

Zaradi omenjenega dopisa sem se osebno zglasil na uredništvu »Lovca« in z začudenjem pogledal omenjeni originalni dopis z mojim imenom. Morda si je ta človek izposodil moje ime tudi zato, da bi mi škodoval, saj sem funkcionar v dveh LD in član upravnega in izvršnega odbora LZ Kočevje ter predsednik kinološke komisije pri tej zvezi. Toliko v pojasnilo glede objavljenega dopisa z izposojenim imenom.

Andrej Pirnat,
LD Velike Poljane

Vprašanja — odgovori

Rejec - vzreditelj

Vprašanje:

Dolga leta je naše glasilo pri objavljanju paritev psov uporabljalo za lastnike psic besedo »vzreditelj«, sedaj so pa v »Lovcu« vsi ti last-

niki »rejci«. Ta sprememba se mi ne zdi pravilna. Vsaka novotarija ni vedno dobra! Menim, da je rejec lahko samo tisti, ki se poklicno ukvarja z rejo kakršnih koli živali. Kolikor mi je znano, se nihče od 13 000 slovenskih lovcev poklicno ne ukvarja z rejo psov. To so ljudje najrazličnejših poklicev, ki jim je skupna le velika ljubezen do živali.

A. J., Topolštica

Odgovor:

Če je zaradi jasnosti treba ločiti med tistim, ki mu je reja poklic, in med tistim, ki se samo priložnostno ukvarja s to dejavnostjo — o čemer pa močno dvomim — potem je seveda poleg rejca treba najti izpeljanko iz glagola, ki pomeni enkratno dejanje. Ta naj bi bila v našem primeru vzreditelj. Kaj naj rečemo o tej skovanki?

Znano je, da je v nekem času slovenski jezik rabil pripono -telj samo v besedi prijatelj, sicer pa je bila do nekako pred sto leti domala neznana. Potem pa je pod tujim vplivom prišla do silovitega razmaha na škodo domačim besedam na -nik.

Takrat smo dobrega starega učenika zamenjali z učiteljem. Danes so nam izpeljanke s pripono -telj že domače. Po tej plati torej ne bi bilo veljavnega ugovora vzreditelju, čeprav imajo tvorbe iz dovršnikov še zmeraj močno knjižni priokus. Vendar pa ima beseda še eno pomanjkljivost.

Predpona vz- se je namreč razen v knjižnih besedah obrusila. Pravopis predpisuje zrediti, ne vzrediti.

Prav bi bilo torej kvečjemu zreditelj, kakor sem zares bral v nekem kinološkem članku, ali pa zrednik, ki ga navaja Pleteršnik.

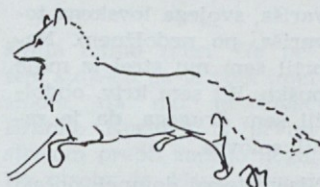
Seveda jezikoslovec ne bi imel kaj oporekati, če bi bil vzreditelj že v splošni rabi. Tako pa sem mnenja, da za sedaj še ne zveni prijetno slovenskemu ušesu.

Prof. dr. Anton Bajec,
Inštitut za slov. jezik

Mladi pišejo

Zima — najlepši čas

Lepega februarskega večera so se prižgale zvezde in tudi luna je vzšla izza visokih gora, ko sva se z očetom odpravila v mesečino, da poskusiva z zajčjim večalom. Bilo je 20 cm snega in živo srebro je zdrknilo precej pod ničlo. Požirek toplega čaja nama je dobro del. Namestila sva se na visoki preži in čakala. Površina snega se je lesketala v tisočerih kristalih.

Lisice so se začele oglašati, saj je februar čas njihovega parjenja, pred naju pa ni nobena prišla, čeprav je oče poklical z večalom.

Jelen naju je začel lizati, da sva že mislila oditi domov. Tedaj pa zagledava temno senco, ki se je potegnila med grmovjem. Oče dvigne puško in čaka, da pride na planjavo. Končno se pojavi lep lisjak, preizkusi ozračje ter se odpravi proti preži. Ognjen jezik se potegne iz cevi in lisjak

Foto F. Podstenšek: Moj »plen«

negibno obleži. Splezala sva s preže, pobrala lisjaka ter polna nočnih zimskih vtisov odšla domov.

Jože Vajdetič

Fotoamater

Pismo iz Švice

Oglašam se z veliko prošnjo. Zelo bi bil vesel, če bi v rubriki Fotoamater objavili sliko, ki vam jo pošiljam.

Čeprav lisice nisem slikal v domačem lovišču v Sloveniji, bi bil srečen, če bi jo videl v našem »Lovcu«. Sedaj sem namreč začasno zaposlen v Švici, ostal sem pa še nadalje član LD Bukovje.

Toda tudi v Švici sem vključen v lov, čeprav je lov tukaj za nas tujce draga zadeva. Lahko pa rečem, da od tukajšnjega lova nimam četrto toliko užitka kakor doma v naši domovini. Zdi se mi, da je tu lov iz koristoljubja.

Zato sem se odločil, v bodoče bolj posvetiti se lovu s fotoaparatom kakor s puško. Moj prvi skromni uspeh pa poglejte na sliki! Lovski zdravo!

Filip Podstenšek,
Rinkenbach — Švica

Lovska organizacija

Kršiteljem predpisov ostro kazni!

V mednarodnem letu varstva narave 1970 je tudi lovska organizacija sprejela določene obveznosti za varstvo narave, ki morajo postati naša trajna naloga. Lovska zveza Slovenije je med drugim v svojem programu, objavljenem v »Lovcu« št. 3/1970, stran 69, sprejela tudi naslednje: LD in LZ naj na svojem področju vplivajo na preparatorje, da začnejo odklanjati prepariranje nezakonito uplenjenih zaščiteneh in redkih ptic ter drugih živali.

Kljub temu pa so vedno številnejše pritožbe, da preparatorji sprejemajo v delo zaščitene ptice pevke, sove in sesalce, ki jih prinašajo lovci kakor tudi nelovci.

Ponovno apeliramo na vse področne lovske zveze, lovske družine in lovce, da svoje napore usmerijo še bolj kot doslej na dosledno izpolnjevanje ukrepov za zaščito in varstvo zaščiteneh ptic in sesalcev. Opozarjamo, da je za vsako uplenitev zaščitene ptice ali sesalca v kakršne koli namene potrebno posebno dovoljenje republiškega sekretariata za gospodarstvo. Vse leto so zaščiteni (3. čl. republiškega zakona o lovstvu, Ur. list SRS, št. 22/66): pelikan, žerjav, droplja, labod, štorcklje, žličarka in plevica, čaplje (razen sive čaplje), ujede (razen kragulja, skobca, kanje, kocnoge kanje, planinskega orla, pepelastega splinca in škrjančarja), kokoši divjega petelina, ruševca in gozdnega jereba, prilivka, velika uharica in krokar. — S tem v zvezi opozarjamo, da je planinski orel zaščiten od 1. januarja do 1. septembra. Razen tega je po odredbi o varstvu koristnih sesalcev (Ur. list SRS, št. 29/66) prepovedano loviti

in uničevati tudi vse ptice in sesalce, ki sicer ne veljajo za divjad. Ta prepoved ne velja edino za poljskega in domačega vrabca, velikega srakoperja, šojo, srako, sivo in poljsko vrano ter krekovta ali lešnikarja. — Koristni sesalci, ki jih je prepovedano uničevati, pa so jež, krt, rovka in netopir. Vsem lovskim družinam predlagamo, da kršitelje navedenih določil kličejo na odgovornost.

Izvršni odbor
Lovske zveze Slovenije

Lovski dom in remize LD Videm ob Savi

V najlepšem delu lovišča na hribu Libni, pri treh lipah, kjer je baje Matija Gubec zbiral kmečko vojsko, stoji večja zgradba — dom videmskih lovcev.

Stavbo je že leta 1951 začelo graditi na zemljišču lovske družine Turistično društvo Krško in jo spravilo tudi pod streho. Potem je stavba zaradi pomanjkanja denarja dolgo čakala nadaljnjih del. Leta 1966 se

je turistično društvo odločilo in dalo dom v upravljanje lovcem.

Lovska družina, ki jo vodi starešina Rudi Gabrič, tajnik Lojze Ožbolt in gospodar Gregor Bahč, je prevzela dom, svesta si, da bo za dograditev potrebnih še mnogo sredstev in dela. Člani, 36 po številu, so prevzeli zadolžitev, da opravi vsak po 50 ur udarniškega dela. Večina je že izpolnila svojo delovno obveznost, nekateri so jo celo preseglji in delali za dom tudi po 100 in več ur. Elektrotehnik Julij Gliha, član LD, je npr. sam opravil vsa elektroinstalaterska dela. Do nadaljnjega ima dom enofazni električni priključek, pripravljeno je pa vse za trifazni tok. Rezultat požrtvovalnega dela večine članov kakor tudi finančnih izdatkov je urejena dvorana, manjša soba, kuhinja, stranišča in kleti. V dom so tudi napeljali vodo, ki jo črpa iz globin posebna črpalka.

Ker bi bil ta lovski dom hkrati tudi odlična turistična postojanka, sta se lovska družina in krajevna skupnost odločili, da od Krškega do doma na Libni

zgradita cesto. Zadoščeno bi bilo lahko splošnemu kakor lovskega turizmu. Memembe vredno je, da je LD Videm ob Savi imela zadnji dve leti zapored po 30 tisoč N din letnega bruto dohodka od inozemskega lovskega turizma. Za zgraditve ceste je lovska družina sprejela določene delovne obveznosti in v denarju prispevala 3000 din. Predvidevajo, da bosta cesta kakor tudi dom v celoti dograjena leta 1972, ko naj bi bila slovesna otvoritev in razvitje lovskega prapora.

Skrb LD Videm pa nista samo dom in cesta. Člani te LD se zavedajo, da je glavna njihova naloga čuvanje in gojitev divjadi. Predvsem si veliko prizadevajo, da bi divjad — fazani, jerebice — imela čim boljše kritje. Pred dvema letoma je družina na lastnem, 85 a velikem zemljišču posadila smrekice za remizo. Lani so posadili na 1 ha zemljišča, ki ga je LD dobila od splošnega ljudskega premoženja v upravljanje, 3500 borovih sadik. Spomladi pa bodo 3 ha zemljišča SLP posejali s koruzo.

-elf-

Upravni odbor LD Videm ob Savi pred lovskim domom na Libni

Ob spominski plošči Julki Jensterle

Lovci LD Stol prevzeli v varstvo spominske plošče padlim partizanom

Člani LD Stol so v nedeljo, 20. 9. 1970, v Zabreški planini imeli skupno s člani KO Zveze borcev Žirovnica manjšo, a pomembno slovesnost. LD Stol je ta dan, skladno s sklepom zadnjega občnega zbora, prevzela v varstvo in oskrbo 12 spominskih plošč, s 34 imeni borcev NOV, padlih pod Stolom. Te plošče je s sodelovanjem LD postavila krajevna organizacija ZB in jih doslej tudi oskrbovala. Stojijo povsod tam, kjer so borci izgubili življenje, v dolini Završnice tja do Zelenice, v vzhodju Stola do Potoških rovtov, najviše pa je na Stolu, bližje Prešernove koč.

Ker je to menda v Sloveniji prvi primer, je prav, da o tem dogodku poroča tudi naš »Lovec«.

Vemo, da se organizacija ZB stara, saj njeni najmlajši člani niso več mladi. To je vodilo člane ZB v Žirovnici, da so začeli razmišljati, kaj bi ukrenili, da bi ostala spominska obeležja v mlajših rokah, ki bi za te objekte skrbele tudi takrat, ko bo pokopan zadnji partizan, član ZB.

ZB v Žirovnici in LD Stol sta vsa leta aktivno sodelovali. Zaradi tega ni bilo posebnih težav pri izbiri. Lovci so tu pokazali visoko zavest. Prav tako kot

so se borci pod Stolom združevali v glavnem iz dveh občin, se v enotnem nastopu danes združujejo lovci. LD in odbor ZB sta se zedinila, da to nalogo prevzamejo lovci na kraju samem s primerno slovesnostjo.

V zgodnjih urah, 20. 9. 1970, so iz Most izpred spomenika talcem odšle 4 skupine, sestavljene iz borcev in lovec, v razne smeri. Obiskale so vse spominske plošče, kjer so borci tolmačili lovcem, kje, kdaj, kako in zakaj je do posamezne tragedije prišlo. Po dvanajsti uri so se vse skupine združile na Zabreški planini pri spominski plošči Julke Jensterle, ki stoji nekako sredi terena. Tu so jih s pesmijo sprejeli pevci žirovniške Svobode. Predstavnik osnovne šole in LMS sta z lepimi recitacijami predstavila čas za preko 25 let nazaj. Predstavnik ZB je pojasnil pomen in namen te akcije. Vodje skupin so raportirali predsedniku ZB, ki je predal nadaljnjo skrb za spominska obeležja predsedniku LD, ing. Francu Vovčaku. Ta je obljubil, da bo lovska družina skrbel za častno ohranitev naših svetih stvari, da se bodo tradicije NOB prenašale na mlade lovec, ki bodo tako znali tem bolj ceniti lepoto naše zemlje, bogastva naših gozdov in lovskopravično izživljanje v njih. Lovska pesem je

zvenela kot prisega tej obljubi. Ostra častna salva se je v odmevih zgubila med vrhovi smrek, ki so bile nekaj tudi dom največjim rodoljubom. Ta prostovoljna obveza lovec naj bo zahvala njim, ki so žrtvovali vse zato, da mi danes lahko na svoji zemlji svobodni lovimo. To je prispevek LD Stol za 25-letnico osvoboditve.

Anton Zupan

Jubilanti

Franc Murko, član LD Krško, častnik JLA, se je 9. jan. 1971 srečal z Abrahamom. Še mlad se je aktivno vključil v NOB in za zasluge prejel več odlikovanj. V lovski družini je bil vedno aktiven član in funkcionar, odlikovan z znakom za lovske zasluge in s srebrnim kinološkim znakom. Dragi Franci, še na mnoga zdrava leta!

Krški lovci — A. A.

Zmago Orel, tajnik in večletni član upravnega odbora LD Tomišlj pri sodelavcu »Lovca« — 50-letnik. Ob njegovem jubileju mu iskreno želimo še mnogo let dober pogled.

Lovski tovariši

Ivan Šekoranja, član LD Bizeljsko, se je srečal z Abrahamom 17. decembra lani, hkrati pa praznuje tudi 25-letnico članstva v LD. Za delo v lovski družini je bil odlikovan z znakom za zasluge, za delo in uspehe v Lovski zvezi Posavje z redom za zasluge II. stopnje, Kinološka zveza Slovenije pa mu je podelil srebrni znak za zasluge. Drugič je že tudi osvojil znak dobrega strelca.

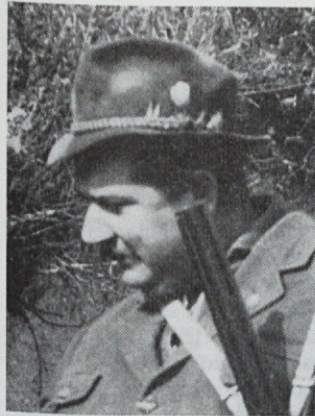
Zraven svojega dela vedno najde čas za delo v lovišču, in če se je treba spoprijeti z divjimi lovci, nikdar ne odpove. V veliki meri je njegova zasluga, da Bizeljsko krasi lovski dom. Našemu uglednemu tovarišu iskreno čestitamo in želimo, da bi še mnogo let njegova vesela narava in prijetna pesem poživiljala naše zadnje pogone.

Bizeljski lovci

Rafael Demšar, član LD Rakitna, je nedavno tega slavil svojo 70-letnico. Organiziran lovec je že od leta 1934 in je bil takoj po vojni med ustanovitelji družine, več let član nadzornega odbora in pomočnik gospodarja. Kot tak se je posebno zavzemal za gojitev in varstvo divjadi velikega lova, ki je pretežna divjad tega lovišča. Za delo v lovstvu je bil odlikovan z znakom za zasluge, ima pa tudi spomencoroško borca. Jubilantu, čvrsti žirovski grči, želijo še mnogo let lovskega užitka člani

LD Rakitna

Oskar Pegan, soustanovitelj, častni član in dolgoletni tajnik LD »Kras« Dutovlje, je nedavno praznoval svojo 75-letnico. Kot sin lovskega čuvaja je že od svojega 6. leta sodeloval na pogonih kot gonjač. Med vojno so ga Nemci skupaj z njegovim sinom internirali v taborišče Neumarkt. Po vojni je bil dolgoletni tajnik Krajevnega ljudskega odbora Dutovlje in referent za zdravstvo in socialno skrbstvo sežanskega okraja. O uspešnem delovanju na tem mestu pričata diploma Zveze slepih

Ivan Šekoranja

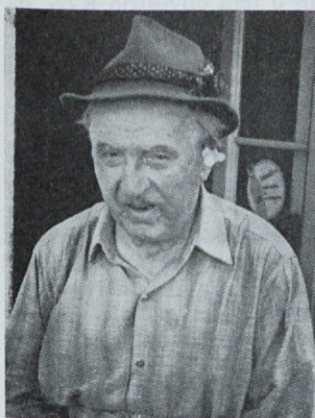
Ivan Ribič

Rafael Demšar

Ivan Novak

Oskar Pegan

in zlati znak JRK. Jubilant je še sedaj tajnik Krajevne skupnosti. Za 14-letno uspešno tajniško delo v lovski družini ga je LZS odlikovala z znakom za zasluge.

Želimo mu še mnogo zdravih let in — dober pogled!

LD »Kras« Dutovlje
J. Š.

IZ LD KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU

Ivan Ribič, večletni član komisije za lovske izpite pri bivši okrajni lovski zvezi Ljutomer, je 15. oktobra 1970 praznoval 80-letnico svojega življenja, hkrati pa 45-letnico lovskega udejstvovanja. Kot zaveden Slovenec se je že v septembru 1941. leta vključil v NOB. Aprila 1944, ko so nemški okupatorji odkrili partizansko postojanko v njegovi hiši, je pobegnil in se pridružil partizanom. Po osvoboditvi je bil izvoljen za poslanca v zvezno skupščino za ljutomersko-radgonski okraj. Kljub visoki starosti se še vedno udeležuje skupnih lovov in v zimskem času pridno krmi divjad. Za svoje požrtvovalno delo v lovstvu je bil prav ob svojem jubileju odlikovan z znakom za lovske zasluge. Vzornemu lovskega tovarišu čestitamo

k njegovemu jubileju ter mu želimo še mnogo let trdnega zdravja in dober pogled.

Ivan Novak je 5. oktobra 1970 praznoval svojo 70-letnico in obenem 35-letnico lovskega udejstvovanja. Kljub svoji starosti se vedno udeležuje sestankov in skupnih lovov, na katerih ga spremlja njegov zvesti pes Dobi. Tudi v zimskem času, ko je divjad v stiski, se dobro zaveda lovske dolžnosti in pridno krmi predvsem fazane in jerebice. Je izreden lovski tovariš, poln zdravega humorja. Ob njegovem jubileju je bil odlikovan z znakom za lovske zasluge. Iskreno mu čestitamo in želimo še mnogo let krepkega zdravja ter lovskega užitka.

Anton Vogrinec praznuje svojo 60-letnico. Za njim je 24 let lovskega udejstvovanja. Nekaj let je vestno opravljal čuvajsko službo pri LD Videm. Še sedaj je skrben varuh in gojitelj divjadi. Kličemo mu — še na mnoga leta!

Mirko Hanžekovič in Slavko Seršen, oba prizadevna gojitelja divjadi ter iskrena lovska tovariša, sta se srečala z Abrahamom. Zato jima čestitamo in želimo mnogo let krepkega zdravja ter užitka v zeleni bratovščini.

Člani Lovske družine
Križevci pri Ljutomeru

Umrli

Stane Dolenc, član LD Tomišelj in LD Ilova gora, je 18. decembra 1970, star komaj 56 let, omahnil v smrt. Zahrbtna bolezen je prvič jeseni rahlo potrkala na njegovo zdravje, prav ko je razporedil lovce na stojišča po pobočjih Krma. Še mlad je vzljubil naravo in ji ostal zvest vse življenje.

Lovski podmladek je učil prvih korakov v lovčev svet, klical jelene in srnjake ter se veselil lovskih uspehov.

V mladeniških letih se je bojeval za osvoboditev domovine, za socialne pravice delovnega človeka. V lovske vrste je stopil leta 1946. Mnogo let je bil član UO, tajnik in gospodar LD Tomišelj. Za delo na lovske polju je bil odlikovan z znakom za zasluge.

Mrak se je spuščal na pokrajino, prapori so se povesili, zadonel je lovski rog in jeknila salva v temačno nebo. Tako smo se poslednjič poslovili od lovskega tovariša. Nanj bo ostal živ spomin, ostala so odličja, ki jih je pridobil v lovstvu in narodnoosvobodilnem boju. Mirno počivaj v slovenski zemlji, ki si jo neizmerno ljubil!

LD Tomišelj in
LD Ilova gora

Od **Antona Hoša**, nenadno umrlega člana LD Bučka, smo se 11. okt. 1970 za vedno poslovili. Pokojnik je bil komaj 59 let star, 30 let lovec, več let gospodar družine, pošten gojitelj divjadi in dober učitelj mladih lovcev. Bil je zelo priljubljen. O tem je pričalo veliko številov domačih lovcev in članov sosednjih LD, ki so ga spremili na zadnji poti. Dragi Tone, naj ti bo domača zemlja lahka!

Lovska družina Bučka

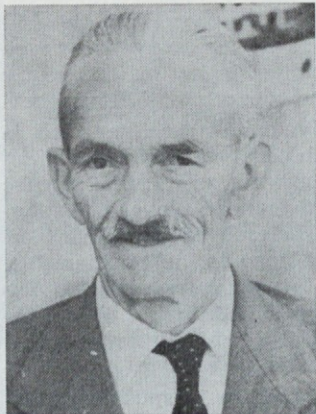
Tone Rogina-Lampret, član LD Podgorje pri Sl. Gradcu, nas je komaj 38 let star za vedno zapustil. Vedno vedremu tovarišu, ki je do bro obvladal lovsko latinščino, bomo ohranili trajen spomin.

Lovci LD Podgorje

— I. Š.

Lina Kodarina, dolgoletnega člana LD Marezige in večletnega lovskega čuvaja, komaj 43 let starega, smo 1. novembra 1970 spremili na poslednji poti. Naj mu bo časten spomin!

LD Marezige — G. K.

Anton Trelc

borca NOB in dobrega tovariša Antona Trelca. Dočakal je petinsedemdeset pomladi. Neglede na njegova leta je vestno izpolnjeval svoje dolžnosti in krmil divjad v težkih zimskih dneh. Lovci se bomo spominjali njega in njegovih vrlin vsakokrat, ko bomo hodili po dolinah in pašnikih, kjer je lovil in se boril Trelc.

Člani LD Polšnik

Peter Maroh

V septembru 1970 smo se poslovili od lovskega veterana Petra Maroha, člana LD Spodnje ptujsko polje. Preko 50 let mu je lovska kri poganjala plemenito srce. Leta 1947 je bil ustanovitelj družine, v katero je sprejel same zelence, ki nismo imeli pojma o lovstvu. Njegov vedri značaj pa nas je privezal, da smo mu zvesto sledili in delali po njegovih navodilih pri čuvanju in krmljenju divjadi. Spoštovanega Petra bomo pogrešali kot učitelja, pa tudi na zadnjih pogonih, saj nas je znal prijetno zabavati. Hvaležni se ga bomo trajno spominjali.

Lovci LD Spodnje ptujsko polje — F. P.

Franc Kovšca, častni član LD Col, je v 77. letu starosti za vedno zapustil lovske organizacije, v kateri je bil čez 50 let zvest sodelavec. Zglednemu tovarišu časten spomin!

Lovci LD Col

Lojze Krašovec — Malnarjev Lojze, član LD Lož — Stari trg, je bil komaj 33 let star žrtev prometne nesreče 29. jan. 1970, ki ji je po 11 mesecih podlegel. Tragična smrt zvestega in vedrega lovskega tovariša nas je globoko pretresla. Dragi Lojze, po Lačniku bodo še pokale puške in marsikateri lovec se bo ozrl na podcerkavsko pokopališče, kjer počivaš. Do konca naših dni se Te bomo spominjali.

LD Lož — Stari trg — J. B.

Lovska kinologija

Občni zbor Kinološke zveze Slovenije

je dne 21. novembra 1970 izvolil tale upravni odbor: Predsednik: Franjo Bulc, podpredsednik: prof. dr. Jože Rant, podpredsednik: Vladimir Pleničar, tajnik: Julij Koder, vodja rodovne knjige: Teodor T. Drenig, pomočnik vodje rodovne knjige: Jože Škofic, blagajnik in knjigovodja: Viktor Koritnik, gospodar: Slavko Perčič, odbornika: Pavel Cvenkel in Franc Strel. Strokovni poročevalci: za Društvo brak-jazbečar: Miloš Kelih, za Klub za goniče: Jože Kristen, za Klub jamarjev: ing. Marjan Cvenkel, za Društvo ljubiteljev ptičarjev: Jože Škofic, za Klub ljubiteljev prepeličarjev: Slavko Kovač, za Zvezo klubov za vzrejo športnih in službenih psov: Miroslav Zidar.

Nadzorni odbor: predsednik: Saša Kovač, člana: Rudolf Bernik in Janez Hojan.

Občni zbor Kinološke zveze Slovenije je sprejel te sklepe:

1. KZS organizira leta 1971 mednarodno razstavo psov vseh pasem v »Hali Tivoli«.
2. Zbor sodnikov je treba izvesti takoj spomladi 1971. leta, na katerega povabimo obvezno kinološke poročevalce pri lovskih zvezah. Na zboru sodnikov in pripravnikov naj se dokončno določi, od kdaj naj se po predlogih pasemskih organizacij začne izvajati sklep o obvezni vzrejni preizkušnji. Doslej se namreč še tolerira parjenje s psi brez vzrejne preizkušnje. Sklep o tem pošlje KZS z okrožnico vsem lovskim zvezam in lovskim družinam na območju republiške lovske

zveze in vsem pasemskim organizacijam.

3. KZS založi enotne obrazce za preizkušnjo psov o lovskih zasnovah. Obrazec se takoj po preizkušnji izpolni v 3 izvodih in enega dobi vodnik.

4. Zbor sodnikov naj obravnava tudi vprašanje zaščite dela lovišča za preizkušnje ali tekme.

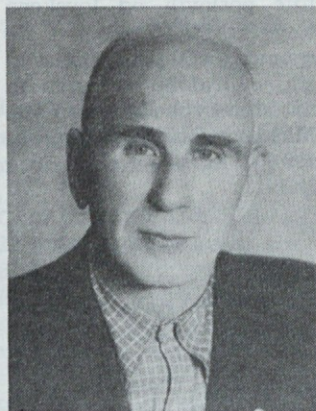
5. Glede izvrševanja lova z nepasemskimi psi naj republiška lovska zveza z okrožnico opozori lovske zveze in družine na zakonski predpis o lovu s pasemskimi psi. Upravni odbori lovskih družin naj proti kršitvam tega zakonskega predpisa uvedejo disciplinski postopek in kršilce prijavijo sodniku za prekrške.

6. Ker lastniki psov ne vračajo rodovnikov in ne obveščajo vodje rodovne knjige o poginu ali odtujitvi svojih psov ali celo zlorablajo rodovnik kot dokument pri prodaji in nakupu drugega psa, je občni zbor sklenil, da v bodoče ne bi zahtevali vračanja rodovnikov poginulih psov, temveč naj te rodovnike z ustreznim žigom razveljavljajo kinološki poročevalci lovskih zvez in o tem obvestijo KZS, da vnese podatke v kartoteko. V primerih utaje ali zlorabe je lastnik rodovnika podvržen sankcijam civilno-pravnega postopka.

7. Upošteva se predlog Kinološkega saveza Hrvatske, da na republiške tekme in zборе sodnikov vabimo k sodelovanju tudi kinologe in lovce iz drugih republik.

8. Spremeni se pravilnik o strokovnem delu ter pravilnik o taksah za opravljanje sodniških izpitov, in sicer:
— za opravljanje izpita 100 din,
— za vsak nadaljnji izpit 50 din,
— vodniku se za psa, privedenega za opravljanje sodniškega izpita, prizna odškodnina 10 din,
— članarina KZS ostane nespremenjena, 5 din za člana-lovca.

9. Lovske zveze niso upravičene pobirati na njihovih kinoloških prireditvah od udeležencev iz sosednjih

Peter Maroh

Franc Kovšca

Anton Trelc

Strelci zadnjega pogona so utihnili, lovski rog je žalostno odmeval med Glijakom, Špego in Ostrežem. Veter je ponehal, divjad je ostrmela — na dno gomile polšniškega grobišča smo položili vzornega lovca, soustanovitelja LD Polšnik,

lovskih zvez nobenih posebnih pristojbin.

10. Zaslužnima kinologoma dr. Ivanu Lovrenčiču in dr. Janku Lokarju naj se za 50-letnico slovenske kinologije vgradita na Lovskem domu v Ljubljani spominski plošči.

11. Občni zbor potrdi potrebo za nabavo lastnih boksov za razstave in pooblašča OU KZS, da odloči o vrsti boksov. Manjkajoča sredstva naj skuša dobiti od lovskih družin.

12. Pravilnik o podeljevanju odlikovanj se spremeni v tem, da podeljuje srebrni in zlati znak za zasluge izvršni odbor KZS, odlikovanje I. in II. stopnje pa še vedno plenum ali občni zbor.

13. Zaradi proslave 50-letnice slovenske kinologije, ki bo v letu 1971, občni zbor pooblašča komisijo za odlikovanja pri KZS, da naknadno pregleda predloge vseh pasemskih organizacij za odlikovanje zaslužnih kinologov ob 50-letnici kinologije, in jim lahko izjemoma podeli odlikovanja do plenuma.

Kinološka zveza Slovenije

Preizkušnja psov jamarjev LZ Ptuj, 4. 10. 1970, v Podlehniku

Vreme je bilo izredno ugodno, ki je psom olajšalo delo. Preizkušnja je bila zelo skrbno pripravljena. Improviziran je bil umetni rov z borbenim jazbecem, za preizkušnjo na planem pa je bil določen ravninski del lovišča. Toda zajcev je bilo premalo, da je nekaj psov ostalo neocenjenih v glasnosti na sledu.

Pri telesnem ocenjevanju ni bilo negativne ocene. Od 6 psov je bilo 5 lovskih terierjev in en resasti jazbečar, vsi zreli za preizkušnjo skupine B, torej starejši psi.

Uspehi:

Don Kovaški, JRLT 5557, telesna ocena dobra/prav dobra, lastnik in vodnik Maks Kolar, Kovača vas pri Slov. Bistrici. Preizkušnja

v rovu je ta pes opravil 18. 5. 1969 na Rinki pri Žalcu. To pot je bil preizkušen v zasnovi na planem, ki je bila v vseh predmetih pozitivna. 86 točk, I. ocena, v glasnosti ocena 3, * \;

Vavdnov Vandor, RMLT 2921, telesna ocena prav dobra/dobra, lastnik in vodnik Janez Strašek, Podložje 114. Pri preizkušnji na roparico je bil pozitiven, ostrost 4, skupaj 59 točk, II. ocena. Zaradi pomanjkanja zajcev ni bil ocenjen v glasnosti, v vodo ni šel. Lastnik naj ga ponovno pripelje na preizkušnjo, * \ /;

Otelo, RMLT 2524, telesna ocena prav dobra/odlična, lastnik in vodnik Konrad Vaupotič, Sedlašek 71, p. Podlehnik. Pri preizkušnji v rovu je bil na roparico primerno oster, ocena 4, za delo v rovu 62 točk, II. ocena. Na zajca ni prišel in v glasnosti ostal neocenjen. Zato naj ga lastnih ponovno pripelje na preizkušnjo, * \ /;

Jina, RMLT 2899, telesna ocena dobra/dobra, lastnik in vodnik Jakob Strašek, Podložje 81. Na roparico ni povsem zadovoljila, v ostrosti je dosegla le 2,5, za delo v rovu pa 41 točk, III. ocena. Pokazala je le zmerno glasnost (2), v vodo ni šla, pri preizkušnji na terenu 53 točk, * \ \;

Diva Kovaška, JRLT 5558, telesna ocena prav dobra/odlična, lastnik in vodnik Maks Kolar, Kovača vas 76 pri Slov. Bistrici. Preizkušnja v rovu je Diva opravila na Rinki 18. 5. 1969, pri preizkušnji na planem je bila pozitivna s sledoglasnostjo 3, skupaj 86 točk, I. ocena in priporočljiva za vzrejo, * \;

Eda, JRR1 1211, telesna ocena prav dobra/dobra, resasta jazbečarka kratkodlakega tipa, lastnik in vodnik Ignacij Rop, Podlehnik. Proti roparici napadalna, vendar zelo previdna, ocena 3, za preizkušnjo v rovu 54 točk, II. ocena. Delo B v lovišču je opravila 20. 4. 1969 na preizkušnji v Staršah, 65 točk, I. ocena. Parjenje dovoljeno (z resastim plemenjakom)!

Po večletnem presledku se je pokazala potreba po preizkušnji jamarjev LZ Ptuj. Spričo prijavljenega števila psov te pasme pa je bila udeležba zelo pičila. Po ugotovitvah na preizkušnji in po številu jamarjev v tej Zvezi bi bila potrebna taka preizkušnja vsako leto.

Ivan Caf,
kinol. sodnik

Jesenska poljska preizkušnja v Krškem

je bila 10. in 11. oktobra 1970. Organizirala jo je LZ Posavje, pod vodstvom agilnega kinološkega referenta Alojza Arka in Levka Riedla. Sodila sta Vladimir Pfeifer iz Murske Sobote in podpisani.

Vreme je bilo sončno, vroče in suho, kar za pse ni bilo posebno ugodno. Stalež divjadi ni bil povsem zadovoljiv, predvsem je bilo malo jerebic in zajcev. Privedenih je bilo 15 psov: 12 nemških kdl. ptičarjev, 2 epagneul bretona ter 1 žimavec. Nekaj psov je bilo tudi telesno ocenjenih. Psi so pokazali dovolj dobro lovsko zasnovo, vendar niso bili dovolj šolanji. Predvsem je pomanjkljiva sobna dresura, kar se ma-

ščuje pri nadaljnjem šolanju v lovišču. Zato so bile predpisane discipline slabše izvedene. Priporočljivo bi bilo, da si vodniki nabavijo piščalke, kajti s požvižgavanjem zlasti ni mogoče obvladati psa na daleč. Večina psov je bila nesigurna oziroma je slabo obvladala vzdržnost pred zajcem, strelomirnost in obnašanje pred odletelo divjadjo. V teh disciplinah je nujno treba posvetiti psom posebno skrb pri šolanju, enako jih je treba utrditi v stoji in pri delu na vlekah s pernato in dlakasto divjadjo.

Uspehi:

1. Ben, JRP EB 555, tel. oc. pd., vodnik Alojz Arko iz Krškega, 187 točk — I. Nos 4, iskanje 4, stoja 4.

2. Bor, RMPki 3384, nkd, tel. oc. pd., vodnik Alfonz Gregorčič, Mirna, 160 točk — II. a. Nos 4, iskanje 3, stoja 4.

3. Bodo, JRP 4594, nkd, tel. oc. pd., vodnik Sodeja Besovič, Kostanjevica, 151 točk — II. b. Nos 4, iskanje 3, stoja 3.

4. Derna JRPki 7076, nkd, tel. oc. d., vodnik Ivan Lahovič, Jaroslavac, 131 točk — III. a. Nos 3, iskanje 3, stoja 2.

Foto F. Gyuran: Dalmatinec

5. Žiko, JRPki 7077, nkd, tel. oc. d., vodnik Rihard Kodrič, Vel. Podlog, 123 točk — III. b. Nos 4, iskanje 3, staja 3.

6. As, JRPki 7080, nkd, tel. oc. pd., vodnik Jože Zidarič, Krška vas, 122 točk — III. c. Nos 3, iskanje 3, staja 3.

7. Aga, JRPki 7074, nkd, tel. oc. pd., vodnik Jože Felicijan, Vel. Podlog, 138 točk — p. p. Nos 4, iskanje 3, staja 3.

8. Bonnie Perniški, JRPki 7084, nkd, tel. oc. d., vodnik ing. Karel Filipčič, Brežice, 124 točk — p. p. Nos 3, iskanje 3, staja 2.

9. Bor, JRPki 3496, nkd, tel. oc. pd., vodnik Drago Vidmar, Kapele 16, 117 točk — p. p. Nos 3, iskanje 3, staja 2.

10. Bari, JRP EB 554, tel. oc. pd., vodnik Jože Špilar, Krško, 105 točk — p. p. Nos 4, iskanje 3, staja 4.

11. Žar, JRPki 7079, nkd, tel. oc. pd., vodnik Ivan Bernardič, Libna 26, 116 točk. Nos 3, iskanje 2, staja 3.

12. Beba, JRP 5094, nkd, tel. oc. pd., vodnik Franc Strgar, Sela 40, 104 točke. Nos 3, iskanje 3, staja 2.

13. Boj Belogorski, RMPri 312, n. žim., tel. oc. d., vodnik Ivan Habič, Brežice, lastnik Jože Kalin, Bregana, 98 točk. Nos 3, iskanje 3, staja 2.

Dva vodnika s psoma sta odstopila.

Pavel Cvenkel,
kinol. sodnik

Preizkušnja naravnih zasnov šarivcev ZLD Ljubljana

Bila je 18. 10. 1970 v gojitvenem lovišču Rožnik, v revirju Ježica.

Preizkušnjo je vodil Lenart Zupan, delo psov pa je ocenil podpisani ob sodelovanju sodniškega pripravnika Jožeta Pangerla iz Celja.

V lovišču je bilo mnogo pernate divjadi, premalo pa zajcev. Na preizkušnjo se je javilo 7 vodnikov.

Uspehi:

Cera Kokrška, JRŠK 1341, tel. oc. d., vodnik Davorin Hočevar. Išče hitro, korajž-

Lovska kuhinja

Cmoki iz kuhanega testa

Pol litra vode, 10 dkg surovega masla ali margarine, 8 dkg masti, ščepec soli, 30 dkg moke, 8 dkg naribanega sira, 2 do 3 jajca, slan krop. V vodo denemo maščobo in sol ter zavremo. V vrelo vodo zmešamo presejano moko in mešamo, da se začne ločiti nastalo testo od posode, tedaj dodamo še nariban sir in še nekajkrat premešamo, nato odstavimo. Ko se testo nekoliko ohladi, mu primešamo jajca, drugega za drugim, nato pa režemo iz njega z žlico majhne cmoke in jih zakuhamo v vrel slan krop. Vro naj dobrih pet minut. Dobro odcejene serviramo k divjačini ali pa tudi k drugi mesni omaki oziroma paradiznikovki omaki.

Kvašeni divji zajec s smetano

Kvašenemu divjemu zajcu odreži rebra, hrbet in stegna, pretakni s slanino in posoli. Pripravi ga prav tako kot srno, le peči ga ni treba tako dolgo. Če ni star, je mehak v $\frac{1}{2}$ do $\frac{3}{4}$ ure.

Navadno pečen zajčji hrbet

Ko si odrla zajca, mu odrezala plečeti in rebra, dobro operi zadnji del, tj. hrbet in stegna, potegni z njega vse kožice, pretakni ga na gosto s slanino, podgrni s soljo in dišavami ter mu prideni v kozici košček čebule, korenčka in nekaj kolesc žemlje. Polij ga z vrelo mastjo in peci pokritega na štedilniku, ker se manj izsuši kakor v pečici. Med pečenjem ga polivaj ter prideni po potrebi malo juhe. Ko je meso rumeno in mehko (približno $\frac{3}{4}$ ure), odlij mast, meso polij

z raztopljenim presnim maslom, še malo popeci, nato razreži. V kozico kani malo juhe, limoninega soka in polij na zajca na krožniku. Serviraj z zeljno ali krompirjevo solato ali z brusnicami.

Pečen zajčji hrbet s smetano

S hrbtna bolj mladega zajca potegni kožice ter ga na gosto pretakni s prekajeno slanino in posoli. V kozici mu prideni vršiček timiana, lovorov list, korenjček, zeleno, nekaj zrn popra in peteršiljevo korenino. Polij z razbeljeno mastjo, na zelenjavo pa vlij nekaj žlic vinskega kisa in juhe ter ga med pečenjem večkrat s tem polivaj. Ko je že skoraj pečen, odlij mast in ga večkrat polij z nekaj žlicami kisle smetane in nazadnje še malo z juho. Nato precedi sok na zrezani ter na krožnik zloženi hrbet.

V. P.

no šari v grmovju, je stalno pod dosegom puške, spodi več fazanov ter se pri vsakem kratko oglasi. Na zajca ni prišla, v vodo gre odlično. 85 točk.

Bil Zeleniški, JRŠK 1340, tel. oc. pd., vodnik Franc Lotrič. Pokazal je živahno in smotrno iskanje ter šarjenje stalno v dosegu puške, je dobro vodljiv, pri fazanih se vsakokrat oglasi. Na zajčjem sledu se ne oglasi, vendar se za sled zanima. V vodo gre zelo korajžno. 83 točk.

Reks II. Atovski, JRŠK 868 — Zgb., tel. oc. pd., vodnik Dalibor Hladnik. Pri iskanju in šarjenju je nekoliko počasen, vendar zanesljiv, pri fazanih, ki jih je spodil, se ni oglašil, na zajca ni prišel, v vodnem delu pa je ogličen. 82 točk. Runi, JRŠK 1339, tel. oc. dobro, vodnik Pavel Ber-

nik. Precej živahen, sledovi ga zelo zanimajo in po sledu najde in spodi fazana ter se kratko oglasi. Na zajca ni prišel, za v vodo ni posebno korajžen. 67 točk. Biba, JRŠK 739, tel. oc. d., vodnik Arko. Psica je bila na preizkušnji lovskih zasnov že v lanskem letu, vendar vodnega dela ni opravila zadovoljivo ne lani ne letos.

Beauty, JRŠK 744, tel. oc. pd., vodnik Trupej. Psica ni pokazala prav nobenega zanimanja za sledove, niti za divjad, ni šla od vodnika niti 10 korakov. Psica za pleme ni.

Rina, JRŠK 1342, tel. oc. d., vodnik Habinc. Tudi ta psica ni pokazala nobenega zanimanja za divjad in sledove, verjetno ni bila nikoli v lovišču.

Jože Škofic,
kinol. sodnik

Poljska tekma in jesenska preizkušnja ptičarjev, 25. 10. 1970 v Ljutomeru

LZ Ljutomer je preizkušnjo in tekmo organizirala v lovišču LD Ljutomer, ki je bogato s fazani in zajci, malo pa je jerebic.

Vodstvo prireditve je bilo v večjih rokah tovariša Nemca in kinol. referenta Golenka. Vodnike je pozdravil vnet pobornik lovske kinologije, predsednik Rudi Tomažič.

Dan je bil lep, teren dovolj vlažen, veter primeren. Na tekmi in preizkušnji sta sodila Jože Selan in podpisani.

Ocene:

A. Jesenska preizkušnja: Dina Polenška, JRPos 2714, tel. oc. pd., vodnik Franc Feuš, Ljutomer. Psica ima izvrstne lovske kvalitete,

je dobro šolana, le izkušenj v lovišču ji še manjka. Preizkušnja na roparice ni bila opravljena. 180 točk; nos 4, iskanje 3, stoja 4. Ali, RMPKi 3625, tel. oc. d., vodnik Mihael Nedog, Ljutomer. Pes je slabo šolan, premalo voden v lovišče. Do stoji ni prišel. 87 točk; nos 3, iskanje 2, stoja 0. Atena Gibinska, JRPki 7073, tel. oc. d., vodnik Alojz Mauko, Ljutomer. Temperamentna lahka psica, z dobrimi lovskimi zasnovami, ki pa še ni dovolj obdelana, v vodo ni šla, preizkušnja na roparice ni bila opravljena. 116 točk; nos 3, iskanje 3, stoja 3.

B. Poljska tekma:

1. Diva Iz Dominega vrta, JRPki 5314, tel. oc. d., vodnik Ivan Udovič, Ljubljana. Prav dobro in pravilno šolana lahka psica, ki ima izvrsten nos, sistematično iskanje, trdno stoji, je mirna pri divjadi, ob strelu se vleže. Pravilno prinaša. Na obeh vlekah zanesljiva. 206 točk — I. a oc.; nos 4, iskanje 4, stoja 4.

2. Brest Skedenjski, JRPki 7064, tel. oc. pd., vodnik Mirko Korošec, Ptuj. Pes ima izvrsten nos, prav dobro iskanje, zanesljivo trdno stoji in je izvrstno ubogljiv. Na zajca ni prišel. 175 točk — I. b; nos 4, iskanje 4, stoja 4.

3. Beba (Bojka), JRPki 7070, tel. oc. pd., vodnik Bruno Oražem. Primerno temperamentna psica, ki ima dovolj sistematično iskanje, zanesljivo trdno stoji, prav dober nos, pravilno prinašanje. Na vlekah je zanesljiva. Na zajca ni prišla. 168 točk — I. c; nos 4, iskanje 3, stoja 4.

4. Car, RMPos 290, tel. oc. d., vodnik Ivan Udovič, Ljubljana. Pes ima zadovoljiv nos, prekratko in počasno iskanje, zadovoljivo stoji, pravilno prinaša, na vlekah zanesljiv. 164 točk — III. a oc.; nos 3, iskanje 2, stoja 3.

5. Aksel Barjanski, JRPos 2718, tel. oc. pd., vodnik Blaž Krže, Ljubljana. Pes ima dober nos, zadovoljivo iskanje in stoji, ni pa še umirjen pri zajcu in faza-

nih, odpovedal je na vleki s fazanom. 131 točk — p. p.; nos 3, iskanje 3, stoja 3. 6. Cita Vodranska, JRPki 6967, tel. oc. pd., vodnik Ivan Verdinek, Maribor. Psica ima zadovoljiv nos, dober način iskanja, dobro stoji, ni pa še umirjena pri divjadi in strelu, prinaša slabo, odpovedala je na vleki s fazanom. 120 točk — p. p.; nos 3, iskanje 4, stoja 3.

Ara, JRPki 7031, tel. oc. d., vodnik Mihael Nedog, Ljutomer. Psica je raztrgala fazana na vleki.

Jože Škofic,
kinol. sodnik

Preizkušnji ptičarjev LZ Gornja Radgona v Apačah, 25. 10. 1970

Preizkušnji je vodil kinološki referent LZ G. Radgona Stanko Stuhec. Kot sodniški pripravnik je uspešno sodelovala Cita Bračič.

Poleg vodnikov so bili navzoči tudi mlajši lovci in kinologi, ki imajo mlade, letos poležene pse. Z zanimanjem so sledili delu psov in se aktivno udeležili razgovora o delu in ocenjevanju po končani prireditvi. Vreme je bilo ugodno, oblačno in brez padavin. Revir je glede na vzrejne pogoje prvorazreden, vendar preveč izčrpan. Ves dan sta bila uplenjena le 2 fazana in 1 zajec, kar je bilo za preizkušnjo premalo. Po prireditvi in objavi uspehov so bile razdeljene nagrade.

Uspehi:

a) Poljska preizkušnja — Bigo, RMPKI 3350, tel. oc. d., vodnik Jože Vesel, Lutverci 35, točk 112; nos 4, iskanje 3, stoja 1.

b) Jesenska vzrejna preizkušnja —

1. Arko, RMPKI 3499, tel. oc. d., vodnik Oto Vogrinčič, Žiberce 33, točk 104; nos 4, iskanje 3, stoja 2.

2. Ada (Lida), RMPKI 3501, tel. oc. d., vodnik Henrik Rajšp, Nasova 19, točk 88; nos 2, iskanje 2, stoja 3.

Foto H. Robl: Poentra

3. Bara (Hrašenska), RMPKI 3575, tel. oc. d., vodnik Živko Glogovac, Črnci 61, točk 79; nos 2, iskanje 2, stoja 2.

Vsi psi iz jesenske vzrejne preizkušnje so negativno ocenjeni v vodnem delu in ostrosti na roparice.

Vladimir Pfeifer,
kinol. sodnik

Preizkušnja ptičarjev v Sežani, 8. 11. 1970

Lovska zveza Postojna je prireditev organizirala z namenom, da ugotovi kvaliteto ptičarjev na njenem območju. Preizkušnjo je uspešno vodil kinološki referent Janez Grča.

Lovišče je za preizkušnjo dala na voljo LD Sežana. Vreme je bilo dokaj ugodno, teren dovolj vlažen, le divjadi v lovišču skoraj ni. Pripomniti moram še, da je to lovišče bolj primerno za preizkušnjo šarivcev kakor ptičarjev. De-

lo psov na preizkušnji sva ocenila Oresto Bordon in podpisani.

Privedenih je bilo 9 psov in sicer 8 epagneul bretonov in 1 angleški seter. En vodnik s psom pa je pred preizkušnjo odstopil.

Zaradi pomanjkanja divjadi smo se sporazumno z vodniki in vodjem odločili, da samo ugotovimo, če so psi v lovskih zasnovah pozitivni ali negativni.

Positivni:

Eta Vipavska, RMP EB 356, tel. oc. d., vodnik Rado Doldan.

Tuna, JRP EB 187, tel. oc. pd., vodnik Stane Volk.

Brina delle Vallate, JRP AS 1603, tel. oc. pd., vodnik Ettore Bordon.

Ren, RMP EB 385, vodnik Marjan Černe.

RoJ, RMP EB 389, vodnik Jože Tomšič.

Komaj pozitivni:

Bob (Bor), RMP EB 374, vodnik Ciril Prešeren.

Fido, JRP EB 602, tel. oc. d., vodnik Rado Mahnič.

Ril; RMP EB 387, vodnik Andrej Bizjak.

Ta način preizkušnje je izjemen, nekaj izhod v sili, zato svetujem Lovski zvezi Postojna, da v bodoče organizira spomladanske preizkušnje ptičarjev v skladu s pravilniki za te pasme psov.

Vodnikom priporočam, da telesno še neocenjene pse privedejo na telesno ocenjevanje prihodnje leto.

Jože Škofic,
kinol. sodnik

Prijavljene paritve

Nemški prepeličarji:

Alon Poljčanski, JRPr 122 — Kyra v. Höllntal, JRPr 146, oba uspešna na tekmi, leglo 16. 1. Rejec Stanko Valand, Sp. Poljčane, p. Poljčane.

Koker španjeli:

Bili, JRŠK 734 — Asta Podklanška, JRŠK 1319, oba uspešna na preizkušnji. Leglo 24. 1. Rejec Jože Kogelnik, Podklanec 5, p. Dravograd.

Nemški kdl. ptičarji:

Don, JRPki 6996 — Diva Iz Dominega vrta, JRPki 5314, oba uspešna na tekmi, leglo 22. 2. Rejec Ivan Udovič, Unec 115, p. Rakek.

Atoš Veleniški, JRPki 6937 — Drina, JRPki 5316, oba uspešna na tekmi, leglo 8. 1. Rejec Vinko Levstek, Ljubljana, Kodrova 6.

Nemški resasti ptičarji:

Tar, JRPri 1479 — Leva Leščanska, JRPri 1204, oba uspešna na tekmi, leglo 2. 2. Rejec Pavel Bogovič, Sp. Pohanca 22, p. Artiče pri Brežicah.

Lovski terierji:

Don Pobreški, JRLT 3544 — Biba Noršinska, RMLT 3130, oba uspešna na tekmi, leglo 21. 2. Rejec Franc Horvat, Martjanci 59.

Brak-jazbečarji:

Runo Reseniški, JRBj 2183 — Era Meninska, JRBj

2045, oba uspešna na preizkušnji, leglo 22. 2. Rejec Franc Simonič, Celje, Vruncjeva 26.

Fakin, JRBj 3138/A — Miška Reseniška, oba uspešna na preizkušnji, leglo 28. 1. Rejec Aleksander Pan, Dobrna pri Celju.

Posavski goniči:

Biser, JRGp 7266 — Bora, JRGp 7269, oba uspešna na preizkušnji, leglo 27. 12. 1970. Rejec Ludvik Kranjc, Podkraj 91, p. Hrastnik. Javko, JRGp 10 006 — Čila, JRGp 10 067, oba uspešna na preizkušnji, leglo 15. 2. Rejec Lojze Brvar, Podvine 26, p. Zagorje ob Savi.

Kinološka zveza Slovenije

Prijavljene in zaščitene parne

»GARLSKA« za jamarje, lastnik Franc Hajnžič, Kušernik 24, p. Pernice.

»OBGOZDNA« za nemške ovčarje, lastnik Marko Petrovič, Maribor-Brezje, Ulica borcev 37.

»URŠKA« za nemške ovčarje, lastnik Viktor Slemenik, Slovenj Gradec, Podgorska 1.

»PODMELJSKA« za foksterierje, lastnik Milan Arzenšek, Maribor, Pod vinogradi 59.

»VOGLAJNSKA« za jamarje, lastnik Vinko Cverle, Nova vas 24, Šentjur.

»VIŽMARSKA« za nemške ovčarje, lastnik Jože Jeglič, Ljubljana, Šentvid, Pipanova 9.

»SEŽANSKA«, za jamarje. Lastnik Sašo Trošt, Sežana, Stjenkova št. 6.

Kinološka zveza Slovenije

Novi sodniški pripravnik

za ocenjevanje zunanosti in dela vseh vrst ptičarjev: Miloš Dimic, Vevče 80, p. Ljubljana.

Šaljive

Lovski ropot

Tradicionalni lov 29. novembra Lovska družina Videm zaključil vsako leto z »zadnjim pogonom« v lovskem domu na Libni. Tako je bilo tudi lani na Dan republike. Ko so bili krožniki z izvrstno srnjo omako prazni in je pristno libniško vince ustvarilo razpoloženje, navzoči sklonejo počastiti Francetov rojstni dan z lovskim ropotom. Toda lovski ropot med videmskimi lovci ni v navadi. Zato poverijo enemu izmed lovskih gostov, da ga vodi. Ko vodja lovskega ropota obrazloži ta lovski običaj, zaključil: »Upam, da bo ropot uspel.« Simpatična Angelca, žena lovca Jazbeca, pa hitro doda: »Če ne tukaj, doma gotovo...«

-elf-

Lov v krvi

Jaka in Polde se pogovarjata o lovu, nakar mu Jaka reče, da so v njegovi družini vsi lovci. »Veš, imamo ga v krvi. Jaz lovim s puško, žena Micka s trnkom, hči s frizuro, sin pa z avtom.«

P. C.

Čaranje

Na večerji, ki so jo lovci priredili po napornem lovu na divje prašiče, France opazi, da je Janez vtaknil v žep jedilni pribor. Po večerji so bile na vrsti lovske šale in France se odloči, da pokaže čarovnijo. Vzame žlico, vilice in nož ter jih vpričo vseh spravi v svoj žep, si narobe povezne na glavo lovski klobuk, zažvižga na prste in reče:

»Hokus-pokus — jedilni pribor je v Janezovem žepu! Neverneži naj se prepričajo!«

Sosedje potipajo Janeza, ki rdeč ko kuhan rak vrne ukradeni pribor.

-Špula-

V zaporu

Divjega lovca Raznožnika so zaradi odstrela 3 srn vtaknili v zapor. Bil je jezen in slabe volje.

»Torej so te po krivici obsodili zaradi 3 srn,« ga skuša tolažiti sojetnik.

»Seveda, ker sem jih 6!«

-Špula-

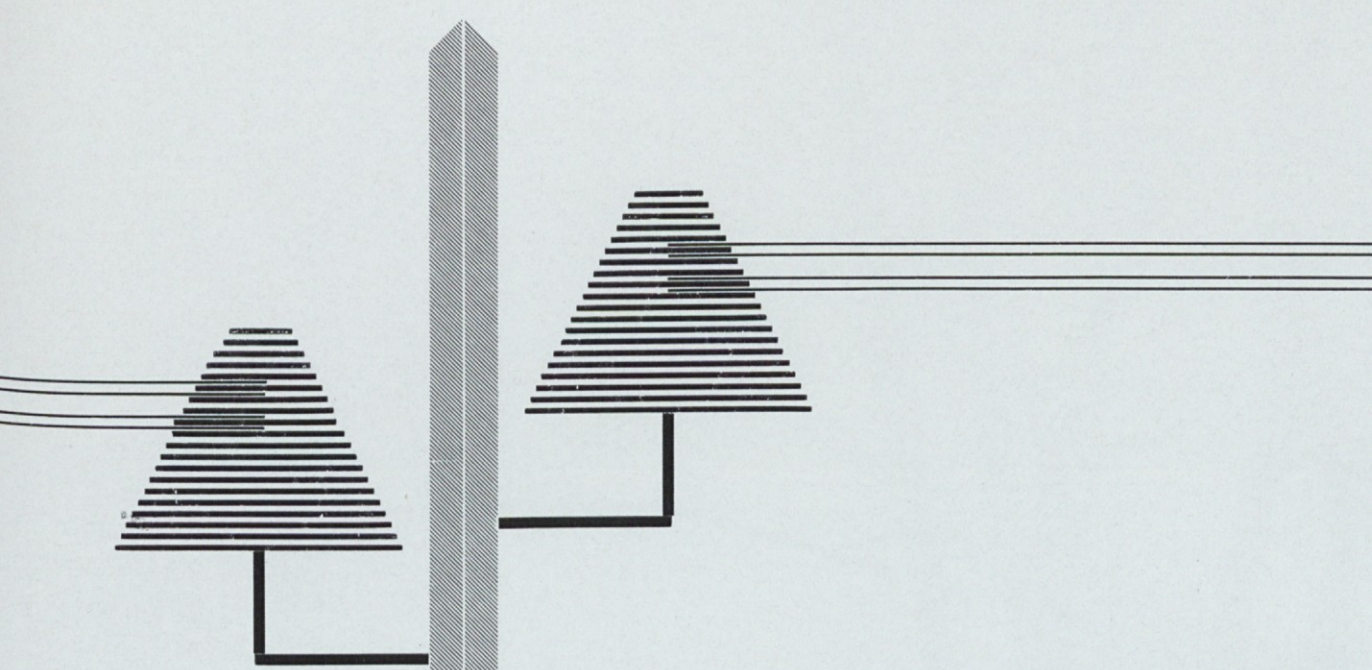
Lovc ni v zadregi

Lovčev sin, ki rad prebira časopise, zasledi, da so tudi časninarske race. Ker ni vedel, kakšne so te race, prosi očeta, naj mu razloži. »Če piše v časopisu, da je imela srna 5 mladičev, potem so od teh 3 ali 4 race.«

-Špula-

»Pošast požrešna, kaj bo pa za kaparja ostalo!« — P. C.

Soške elektrarne Nova Gorica

podjetje za proizvodnjo in prenos
ELEKTRIČNE ENERGIJE

proizvaja in prenaša
ELEKTRIČNO ENERGIJO
za industrijo in široko potrošnjo

Foto Peter Adamič: Na lovski obhod po februarsem snegu (slika z razstave lovskih fotografij v Kranju, glej članek na strani 326)